

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
DEMJATA NA OBDOBIE 2015 – 2023**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata na roky 2015 - 2023
Územné vymedzenie :	Prešovský kraj, okres Prešov, obec Demjata
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum vydania Rozhodnutia OÚ Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie o posudzovaní vplyvov na ŽP	
Obdobie platnosti:	2015 - 2023
Verzia	1.0

Obsah

1	Úvod.....	5
1.1	Obsah dokumentu.....	5
1.2	Súlad s východiskovými koncepčnými dokumentmi.....	7
2	Základné informácie o obci	10
2.1	História obce	10
2.2	Geografická poloha	11
2.3	Prírodné pomery a klíma	12
2.4	Krajinná štruktúra.....	15
3	Analytická časť	17
3.1	Analyza vnútorného prostredia	17
3.1.1	Demografia.....	17
3.1.2	Bývanie.....	21
3.1.3	Trh práce a nezamestnanosť	21
3.1.4	Občianska a technická vybavenosť	25
3.1.4.1	Občianska vybavenosť	25
3.1.4.1.1	Vzdelávanie	25
3.1.4.1.2	Šport a športové zariadenia.....	25
3.1.4.1.3	Zdravotníctvo.....	25
3.1.4.1.4	Sociálne služby	26
3.1.4.1.5	Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky	26
3.1.4.2	Technická infraštruktúra	27
3.1.4.2.1	Cestná sieť a dopravné systémy	27
3.1.4.2.2	Vodné hospodárstvo	27
3.1.4.2.3	Energetické hospodárstvo.....	28
3.1.4.2.4	Telekomunikácie	28
3.1.4.2.5	Odpadové hospodárstvo	28
3.1.4.3	Štandardy minimálnej vybavenosti obce	29
3.2	Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza	30
3.3	Analyza vonkajšieho prostredia	33
3.3.1	Vonkajšie faktory rozvoja územia, vplyv vonkajšieho prostredia na rozvoj územia, STEEP analýza	33
3.4	Identifikácia potrieb, východísk a možných riešení.....	43

4	STRATEGICKÁ ČASŤ.....	45
5	PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	46
5.1	Špecifikácia a popis opatrení.....	48
5.2	Projektové zámery.....	53
5.3	Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami	54
5.4	Merateľné ukazovatele	58
6	REALIZAČNÁ ČASŤ.....	59
6.1	Popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR OBCE, inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie	59
6.2	Komunikačná stratégia a koordinácia	59
6.3	Systém monitorovania a hodnotenia	60
6.4	Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)	60
7	FINANČNÁ ČASŤ.....	62
7.1	Finančný plán	63
8	ZÁVER	65
9	POUŽITÉ ZDROJE	67
10	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	68

Tabuľka 1.	Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania.....	6
Tabuľka 2.	Proces spracovania	6
Tabuľka 3.	Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov	8
Tabuľka 4.	Základná charakteristika obce (k 31.12.2014).....	10
Tabuľka 5.	Výmera územia obce v hektároch za rok 2015.....	16
Tabuľka 6.	Vývoj počtu obyvateľ podľa pohlavia	17
Tabuľka 7.	Pohyb obyvateľstva (2005-2015)	18
Tabuľka 8.	Veková štruktúra obyvateľstva v % rok 2015	18
Tabuľka 9.	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	20
Tabuľka 10.	Byty podľa typu budov	21
Tabuľka 11.	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %).....	21
Tabuľka 12.	Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Prešov	22
Tabuľka 13.	Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese Prešov	22
Tabuľka 14.	Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci	22
Tabuľka 15.	Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity	23
Tabuľka 16.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011	23
Tabuľka 16.	Nehnutelné národné kultúrne pamiatky na území obce	26
Tabuľka 19.	Cesty v katastrálnom území obce	27

Tabuľka 17. Vybavenosť obce	29
Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2015	18
Graf 2. Veková štruktúra obyvateľstva (2015)	18
Graf 3. Národnostné zloženie obyvateľov obce	19
Graf 4. Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov	19
Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.....	20
Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja	11
Obrázok 2. Mapa okresu (zdroj mapy: Slovenská správa ciest)	11
Obrázok 3. Mapa geomorfologických jednotiek.....	12
Obrázok 4. Mapa pôdy v okrese Prešov (Atlas krajiny SR, 2002)	13
Obrázok 5. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR,2002)	14
Obrázok 6. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi.....	15

1 Úvod

1.1 Obsah dokumentu

V súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, zabezpečila samospráva obce Demjata prípravu a vypracovanie strednodobého strategického dokumentu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata na obdobie 2015 - 2023 (ďalej len PHSR). Dokument bol vypracovaný dodávateľom na základe získaných a spracovaných údajov. V dokumente je navrhnutá stratégia zameraná na rozvoj územia, so zameraním na rast a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky. Výsledkom implementácie stratégie by mal byť vznik prostredia priaznivého pre dosiahnutie stanovenej vízie a naplnenie cieľov. Stratégia rozvoja je stanovená s ohľadom na existujúce endogénne a exogénne zdroje a prihliada na reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia identifikovaných zdrojov s cieľom dosiahnutia vyššej kvality života obyvateľov.

Implementáciu dokumentu podporí spolupráca obce so sociálno-ekonomickými partnermi v oblasti regionálneho rozvoja.

PHSR je koncipovaný nasledovne:

Obsah analytickej časti je koncipovaný tak, aby boli cieľovej skupine zrejmé výstupy ďalších častí dokumentu. Táto časť obsahuje preto komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie, identifikuje príležitosti a slabé stránky vo využívaní vnútorného potenciálu územia, ale aj možné riziká a ohrozenia z hľadiska vonkajších faktorov.

Strategická časť zohľadňuje pri kreovaní stratégie zameranej na rozvoj územia obce jej vnútorné špecifiká a možné vonkajšie vplyvy a v rámci jednotlivých prioritných oblastí rozvoja obce, stanovuje v záujme dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja územia obce strategické a špecifické ciele.

Programová časť v rámci jednotlivých prioritných oblastí a stanovených cieľov zahŕňa zoznam a podrobný popis opatrení a aktivít nevyhnutných na zabezpečenie realizácie PHSR. Obsahuje zároveň návrh predpokladaných projektových zámerov a súbor merateľných ukazovateľov, v niektorých podkapitolách uvádza konkrétne výstupy, výsledky a očakávaný dopad.

Realizačná časť navrhuje, definuje a popisuje postupy inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR. Stanovuje

merateľné ukazovatele, zostavuje vecný a časový harmonogram realizácie PHSR formou akčných plánov.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

PHSR bol spracovávaný v priebehu roku 2015 a 2016.

Tabuľka 1. Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania

ROK	2015			2016		
Termín	X	XI	XII	I.-III	IV.IV	VIII.
Prípravná fáza						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Finalizácia, schvaľovanie, SEA						

Tabuľka 2. Proces spracovania

Zapojenie aktérov regionálneho rozvoja	<ul style="list-style-type: none"> - externou spoločnosťou - v spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> o s externými odborníkmi o so starostom obce o so zamestnancami obce - konzultovaný: <ul style="list-style-type: none"> o s poslancami OZ - pripomienkovaný: <ul style="list-style-type: none"> o širokou verejnosťou
Zapojenie verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - prostredníctvom online dotazníkového prieskumu na webovej stránke obce, - vyplnením distribuovaného dotazníka v tlačenej podobe - možnosťou konzultácií s externou spoločnosťou/ externými odborníkmi
Zohľadnenie názorov verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zapracovanie výstupov z dotazníkového prieskumu do pripravovaného dokumentu
Publicita	<ul style="list-style-type: none"> - informácie zverejňované na webovej stránke - informácie zverejňované na úradnej tabuli - informácie poskytované na zasadnutiach OZ
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> - z rozpočtu obce

1.2 Súlad s východiskovými koncepčnými dokumentmi

Stanovené globálne a špecifické ciele plánuje v období 2015 – 2023 obec Demjata dosiahnuť prostredníctvom cielených tematických intervencií definovaných v tomto dokumente do vymedzeného územia. V súlade s tým plánuje obec svoje aktivity realizovať v integrácii s akčnými plánmi nadväzujúcich koncepcií, stratégií a programov na regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni. Pri transparentnej implementácii strategického dokumentu podporí obec rast konkurencieschopnosti miestnej ekonomiky a zvyšovanie kvality života obyvateľov obce. Pri stanovovaní rozvojovej stratégie obce Demjata bola na národnej úrovni východiskovým dokumentom Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

PHSR predpokladá integrovaný prístup k rozvoju územia s nasledujúcimi aktuálnymi / pripravovanými dokumentmi:

miestna úroveň:

- Stratégia CLLD

úroveň PSK

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2008-2015, sprac. 2008, aktualizovaná verzia sprac. 2010
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok 2011
- Program rozvoja vidieka PSK, 2015
- Rozvojová stratégia PSK pre cestovný ruch, 2009
- Stratégia PSK pre podporu a rozvoj podnikania, 2009
- Analytická štúdia efektívnosti pri využívaní energií v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, rozpracované 2015
- Program energetického manažmentu PSK, rozpracované 2015
- Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu PSK, Prešov, 2014
- Generel dopravnej infraštruktúry, rozpracované 2015
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok sprac. 2011
- Koncepcia rozvoja informačného systému PSK, 2009
- Stratégia rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy, 2014
- Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2011 – 2015, sprac. 2013
- Regionálna integrovaná územná stratégia PSK, rozpracované 2015
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania na území PSK na obdobie 2013 – 2015

národná úroveň

- Partnerská dohoda SR 2014-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR

- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015
- Operačné programy SR financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015
- Koncepcia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Národný strategický plán rybného hospodárstva SR 2007 - 2013
- Operačné programy SR na programové obdobie 2007 – 2013
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
- Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov

nadnárodná úroveň

- Stratégia Európa 2020
- Programy medziregionálnej spolupráce INTERREG
- Program cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2014 - 2020 (PL-SK 2014-2020)

Prostredníctvom výziev v rámci jednotlivých operačných programov budú môcť žiadatelia/prijímatelia získať nenávratný finančný príspevok na realizáciu aktivít v oblastiach stanovených v súlade s cieľmi Slovenskej republiky rešpektujúcich ciele EÚ.

Tabuľka 3. Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov

Operačný program	Riadiaci orgán
Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR
Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR
Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR
Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR
Rozvoj vidieka	MPaRV SR
Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR
Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata
na obdobie 2015 - 2023**

Technická pomoc (TP)	ÚV SR
<p>Európska územná spolupráca: <u>Program cezhraničnej spolupráce:</u> Poľsko – Slovenská spolupráca ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020</p>	MPaRV SR
<p><u>Program nadnárodnej spolupráce</u> Stratégia Európa ETC Dunaj</p>	ÚV SR
<p><u>Programy medziregionálnej spolupráce</u> <u>INTERREG</u> <u>ESPON</u> <u>URBACT</u></p>	MH SR MDVRR SR MDVRR SR

2 Základné informácie o obci

Tabuľka 4. Základná charakteristika obce (k 31.12.2014)

Kód obce	524336
Názov okresu	Prešov
Názov kraja	Prešovský samosprávny kraj
Štatút obce	obec
PSČ	082 13
Telefónne smerové číslo	+421 51
Prvá písomná zmienka o obci rok	1330
Celková výmera územia obce [ha]	
Počet obyvateľov	
Hustota obyvateľstva na km ²	

2.1 História obce

Obec Demjata sa vyvinula na mieste starej dediny, ktorej existencia je datovaná do obdobia pred 12. storočím. Prvá písomná zmienka o obci „Demeta“ pochádza z roku 1330. Od roku 1427 až po rok 1920 sú jej názvy doložené - jednak maďarizovaným názvom, ktorý pochádza zo slovenského mena, a to Demethe a Also, Felsew Demethe, jednak ako Demjata (1773), Demjata, Zemjata (1786) a Demiaty (1920). Súčasný názov Demjata pochádza z roku 1927.

V 13. a 14. storočí patrila obec k panstvu Šariš. Od 15. storočia sa stala obec vlastníctvom zemanov. V 16. storočí patrila obec zemianskej rodine Mariašovcov, Bornemisovcov Darholcovcov, atď. Z 2. polovice 16. storočia pochádza kaštieľ „Hámoš“, ktorý bol pôvodne renesančnou stavbou. Neskôr v roku 1764 bol barokovo prestavaný. V 17. storočí patrila obec rodine Bocskayovcov. V 17. storočí bol taktiež postavený druhý kaštieľ tzv. „Semsey“. Postavený bol pôvodne tiež ako renesančná stavba a neskôr bol barokovo prestavaný. V roku 1427 mala obec 7 port. V roku 1689 bola vyľudnená. V roku 1787 bolo v obci 40 domov so 460timi obyvateľmi. V roku 1828 vzrástol počet domov na 75 a počet obyvateľov na 553. V 18. storočí mali v obci majetky a kaštieľ Okolicsányovci. V 19. storočí mala v obci majetky rodina Semseyovcov.

V 19. storočí bol v obci v prevádzke kameňolom. V polovici 19. storočia obyvateľov obce, podobne ako aj obyvateľov susedných obcí, postihol hlad a vysťahovalectvo. Obyvatelia sa zaoberali tradičným poľnohospodárstvom, ovčiarstvom a výrobou vápna. Jednotné roľnícke združstvo (JRD) bolo v obci založené v roku 1959. Časť obyvateľstva pracovala v priemyselných podnikoch Košíc a Prešova (<http://demjata.eu/historia/>)

2.2 Geografická poloha

Obec Demjata je jednou zo 665 obcí spadajúcich pod územnú pôsobnosť Prešovského samosprávneho kraja. Patrí ku skupine obcí okresu Prešov. Obec sa nachádza v doline rieky Sekčov, v juhozápadnom cípe Nízkych Beskýd, a je vzdialená cca 17 kilometrov juhozápadne od okresného mesta Prešov.

Kataster obce susedí s katastrálnymi územiami obcí:

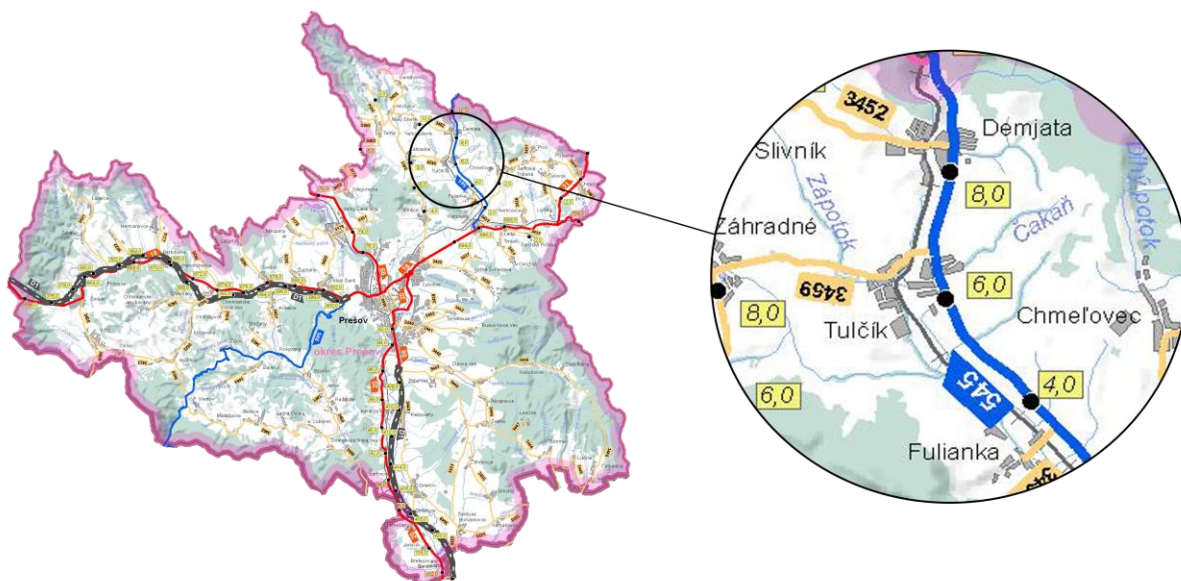
- a) na západe obec: Veľký Slivník
- b) na juhu obce: Tulčík
- c) na severe obce: Raslavice
- d) na východe Lopúchov
-

Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja

Najvyšší bod v katastri obce sa nachádza v nadmorskej výške 525 m.n.m. a najnižší v nadmorskej výške 280 m.n.m. Centrum obce sa nachádza približne v nadmorskej výške 290 m.n.m.

Obrázok 2. Mapa okresu (zdroj mapy: Slovenská správa ciest)

2.3 Prírodné pomery a klíma

GEOMORFOLÓGIA

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí okres Prešov do subprovincií Západných Karpát a Východných Karpát, do oblastí Slovenského rudohoria, Fatransko-tatranskej oblasti, Lučensko-košickej zníženiny, Matransko-slanskej oblasti, Východných Beskyd, Podhôrno-magurskej oblasti a Nízkych Beskyd. Najväčšie oblasti patria do celkov Šarišskej vrchoviny a Košickej kotliny.

Obrázok 3. Mapa geomorfologických jednotiek

Zdroj: RÚSES OKRES PRŠOV (Mapový podklad -Atlas krajiny SR, 2002, grafické spracovanie SAŽP- CKP)

Z hľadiska geomorfologického členenia okresu patrí územie obce Demjata do Ondavskej vrchoviny a Beskydského predhoria.

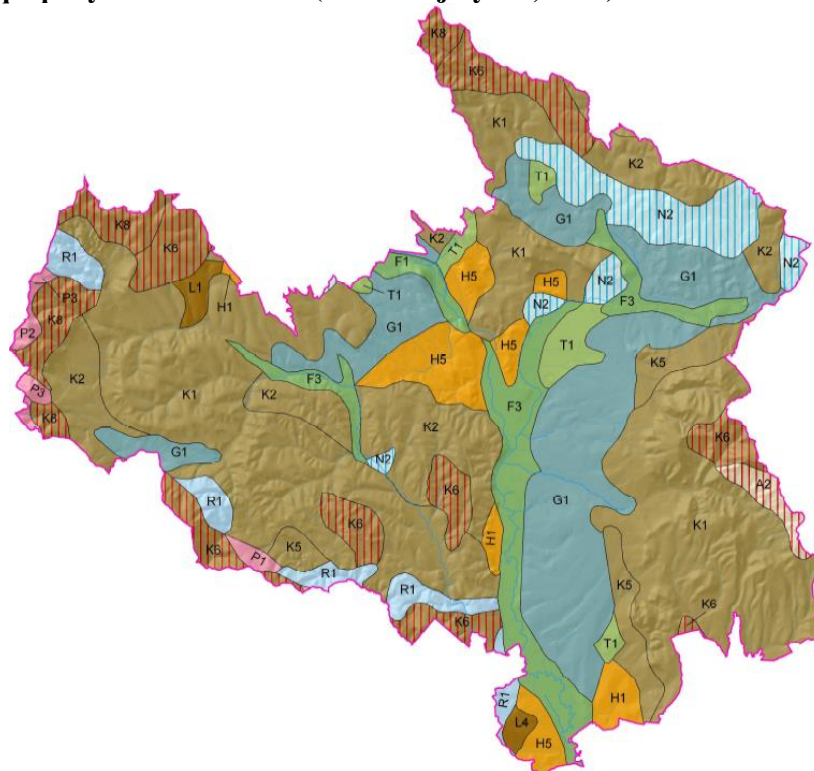
PÔDNE POMERY

V okrese Prešov z hľadiska pôdných typov prevládajú najmä kambizeme (modálne a kultizemné nasýtené až kyslé, modálne a kultizemné nasýtené, pseudoglejové nasýtené,

modálne kyslé, podzolové) a pseudogleje (modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé). Na území sú taktiež zastúpené andozeme, fluvizeme, hnedozeme, luvizeme, pararendziny, podzoly, rendziny a čiernice.

Obrázok 4. Mapa pôdy v okrese Prešov (Atlas krajiny SR, 2002)

A2	andozeme modálne kyslé, kambizeme andozemné a kambizeme modálne kyslé	K8	kambizeme podzolové
F1	fluvizeme kultizemné	L1	luvizeme modálne, kultizemné a pseudoglejové
F3	fluvizeme kultizemné karbonátové	L4	luvizeme pseudoglejové,
H1	hnedozeme kultizemné	N2	pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové
H5	hnedozeme pseudoglejové a pseudogleje	P1	podzoly modálne
G1	pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé	P2	podzoly kambizemné
K1	kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé	P3	podzoly modálne a humusovo-železité
K2	kambizeme modálne a kultizemné nasýtené	R1	rendziny a kambizeme rendzinové,
K5	kambizeme pseudoglejové nasýtené	T1	čiernice kultizemné
K6	kambizeme modálne kyslé		

Zdroj: RÚSES OKRES PRŠOV (Mapový podklad -Atlas krajiny SR, 2002, grafické spracovanie SAŽP- CKP)

VODSTVO

Povrchové vody

Najväčšou a najvýznamnejšou riekou okresu Prešov je rieka Torysa, ktorá je jedným z dôležitých prítokov rieky Hornád. Prameň rieky sa nachádza neďaleko obce Torisky

v Levočských vrchoch v nadmorskej výške 1080 m n.m. S dĺžkou 129 km je dvanástou najdlhšou riekou Slovenska a odvodňuje povodie veľké 1349 km².

Intravilánom obce preteká rieka Sekčov, ktorá je najvýznamnejším prítokom rieky Torysa. V území obce sa nachádzajú taktiež viaceré bezmenné toky.

KLIMATICKÉ POMERY

Územie okresu patrí do viacerých klimatických okrskov (teplých, mierne teplého a mierne chladného).

V rámci okresu prevládajú mierne teplé okrsky. Vyššie polohy v Slanských vrchoch radíme do mierne chladného klimatického okrsku.

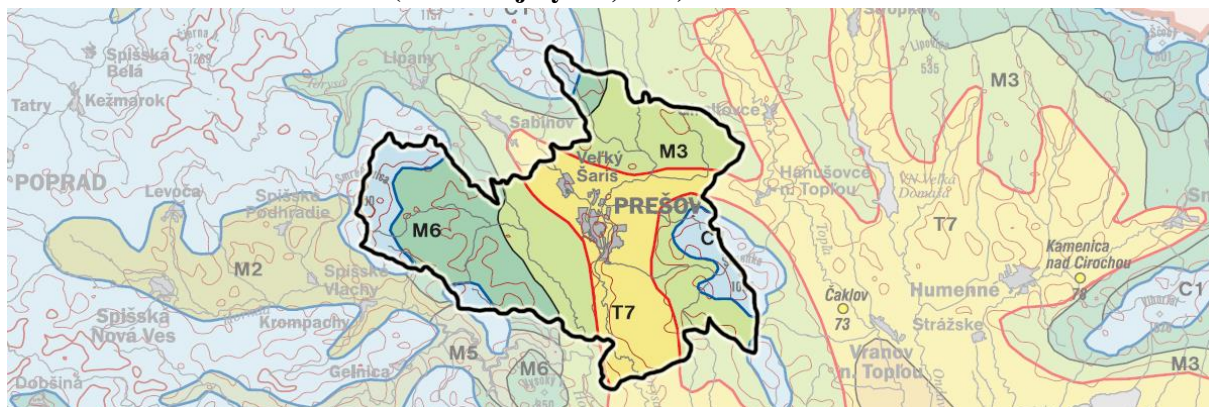
T7- teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou

M3- mierne teplý, mierne vlhký, pohorkatinový až vrchovinový (okolo 500 m n.m.)

M6- mierne teplý, vlhký, vrchovinový

C1- mierne chladný

Obrázok 5. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR,2002)

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Prešovský kraj má najchladnejšie a najdaždivejšie podnebie na Slovensku, avšak klimatické podmienky v jednotlivých regiónoch sa líšia. Nižšie polohy a kotliny patria do miernej teplej klimatickej oblasti, západnú časť katastrálneho územia radíme do teplej, mierne vlhkej klimatickej oblasti s chladnou zimou, a východnú časť radíme do mierne teplej, mierne vlhkej pahorkatinovej až vrchovinej klimatickej oblasti.

Priemerná ročná teplota v okrese Prešov, podľa meraní uskutočnených v klimatických staniách, sa pohybuje od 5,4° C do 8,2° C. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje od 599mm do 761mm.

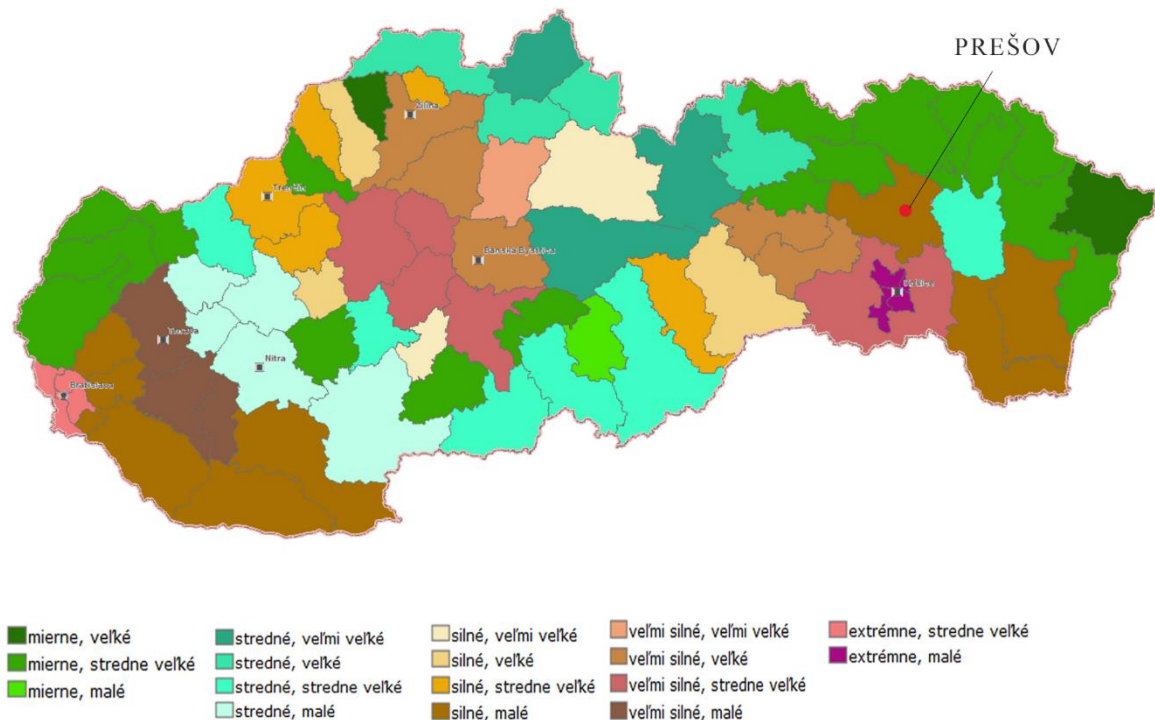

Ochrana prírody

V okrese Prešov sa nachádzajú chránené územia európskeho významu, viacero chránených areálov, národných prírodných rezervácií, prírodných rezervácií, prírodných pamiatok, ale aj tri významné chránené vtáčie územia. Sú nimi Chránené vtáčie územie Volovské vrchy, Chránené vtáčie územie Čergov a Chránené vtáčie územie Slanské vrchy, ktoré má v okrese Prešov z týchto troch území najväčšiu rozlohu.

V katastrálnom území obce sa nachádza prírodná rezervácia Demjatské kopce. Prírodná rezervácia je vyhlásená s cieľom ochrany teplomilnej vegetácie vápencových brál bradlového pásma vo východnej časti Šarišskej vrchoviny, kde je taktiež zaznamenaný výskyt viacerých zriedkavých druhov rastlín a paleontologických nálezov vhodných na vedeckovýskumné a náučné ciele. (zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR)

Obrázok 6. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi

2.4 Krajinná štruktúra

Katastrálne územie obce má celkovú rozlohu 1149,63 ha. Nadpolovičnou väčšinou je zastúpená nepoľnohospodárska pôda. Tá sa celkovo rozprestiera na 629,21 hektároch a je tvorená prevažne lesnými pozemkami (497,59 hektárov). Poľnohospodárska pôda zaberá viac ako 45,27% z celkovej rozlohy územia. Najväčší podiel v poľnohospodárskej pôde tvorí orná pôda, ktorá sa rozprestiera na ploche 284,99 ha a trvalé trávnaté porasty sa rozprestierajú na ploche 210,47 ha.

Tabuľka 5. Výmera územia obce v hektároch za rok 2015

Celková výmera územia obce	spolu	1149,63
Poľnohospodárska pôda	spolu	520,42
	orná pôda	284,99
	záhrada	24,09
	ovocný sad	0,87
	trvalý trávny porast	210,47
Nepoľnohospodárska pôda	spolu	629,21
	lesný pozemok	497,59
	vodná plocha	20,09
	zastavaná plocha a nádvorie	54,56
	ostatná plocha	56,97

Zdroj: ŠÚ SR

3 Analytická časť

3.1 Analýza vnútorného prostredia

Analýzu vnútorného prostredia je možné zjednodušene chápať ako databázu kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, respektíve informácií potrebných pre stanovenie rozvojovej stratégie. Z toho dôvodu v analytickej časti dominuje popis a komparácia vnútorného prostredia využívajúca skúsenosti expertov zaoberajúcich sa jednotlivými riešenými oblasťami. Výsledkom procesu prípravy a spracovania dokumentu bude nájdenie príčin nepriaznivého stavu v jednotlivých sektoroch miestnej ekonomiky a identifikácia potrieb, ktoré sa môžu stať príležitosťami v oblasti rozvoja územia. Analýzou vnútorného prostredia sa samospráva snažila dospieť k príčinám nepriaznivého stavu, ktoré často súvisia s nedostatočným potenciálom ľudských zdrojov, nevyužívaním správnych metód, či postupov pri riadení, nedostatkom overených informácií a dát ako podkladov ku správne posúdeniu a rozhodnutiu a s nedostatočnou analýzou vnútorného a vonkajšieho prostredia - a ich možnej synergie. Na základe nových zistení je úlohou samosprávy umiestniť a využiť tematické a územné investície čo najefektívnejšie a tak, aby v území vyvolali synergický efekt.

3.1.1 Demografia

Vývoj počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva

Tabuľka 6. Vývoj počtu obyvateľ podľa pohlavia

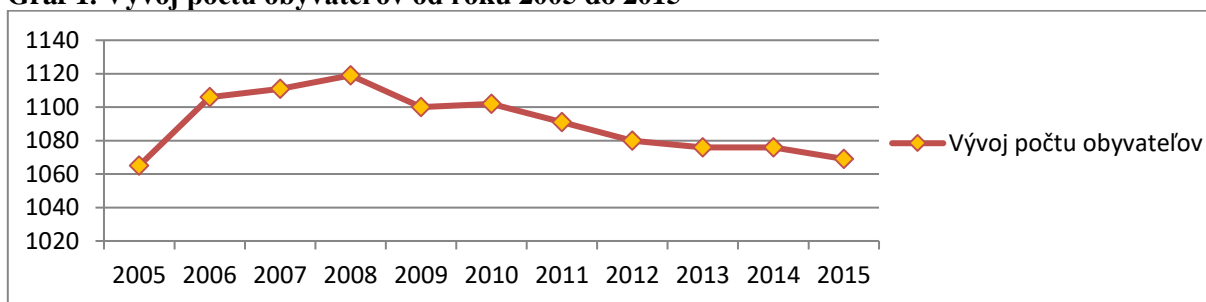
Rok	Muži	Ženy	Spolu
2005	522	543	1065
2006	544	562	1106
2007	549	562	1111
2008	554	565	1119
2009	544	556	1100
2010	548	554	1102
2011	547	544	1091
2012	542	538	1080
2013	537	539	1076
2014	540	536	1076
2015	536	533	1069

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Z predchádzajúcej tabuľky vyplýva, že vývoj počtu obyvateľov v obci má klesajúcu tendenciu. Počet obyvateľov (1069) bol v obci ku koncu roka 2015 porovnateľný s počtom obyvateľov (1065) evidovaných v obci ku 31.12. 2005. Percentuálny rozdiel tvorí 0,4%.

Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2015

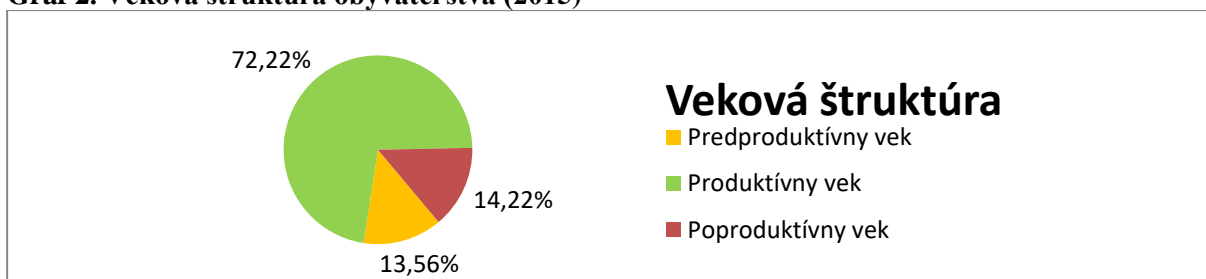
Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Tabuľka 7. Pohyb obyvateľstva (2005-2015)

Ukazovateľ	Počet v rokoch										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Natalita	14	5	12	11	10	17	10	7	11	11	7
Mortalita	9	6	7	11	14	11	11	11	9	8	9
Priťahovan	10	56	18	20	6	19	7	9	6	18	17
Vystaňovan	22	14	18	12	21	23	10	16	12	21	22
Celkový prírastok	-7	41	5	8	-19	2	-4	-11	-4	0	-7

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 2. Veková štruktúra obyvateľstva (2015)

Ukazovateľ	Počet	%
Predproduktívny vek	145	13,56
Produktívny vek	772	72,22
Poproduktívny vek	152	14,22

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčšiu časť obyvateľov obce tvoria obyvatelia v produktívnom veku. V porovnaní s priemerom okresu, kraja a Slovenskej republiky sa percentuálny podiel obyvateľov v produktívnom veku najviac približuje ku priemeru SR.

Tabuľka 8. Veková štruktúra obyvateľstva v % rok 2015

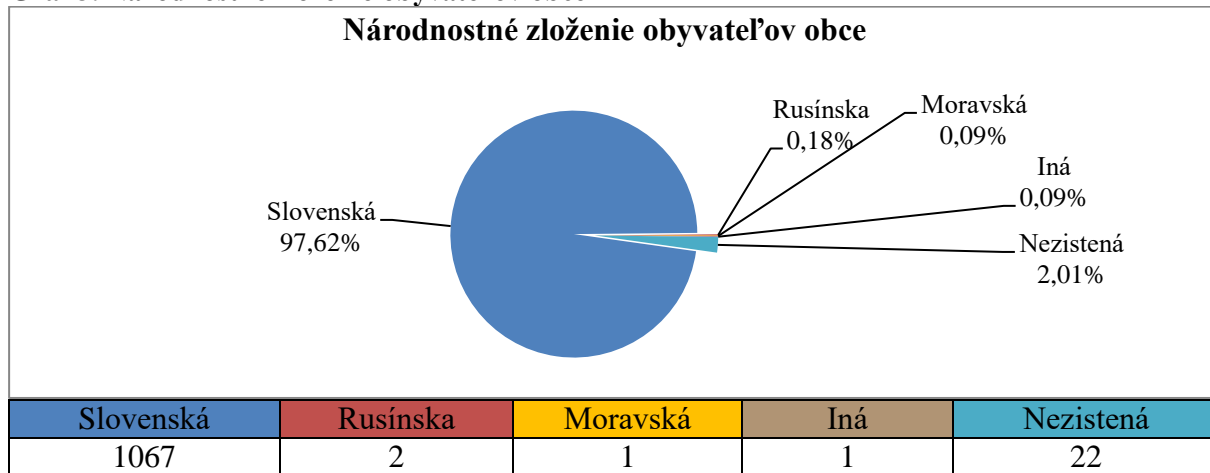
Ukazovateľ	Obec	Okres Prešov	Prešovský kraj	Slovenská republika
Predproduktívny	13,56	17,45	17,87	15,33

Produktívny vek	72,22	69,47	69,60	70,22
Poproduktívny vek	14,22	13,08	12,53	14,45

Zdroj: ŠÚ SR

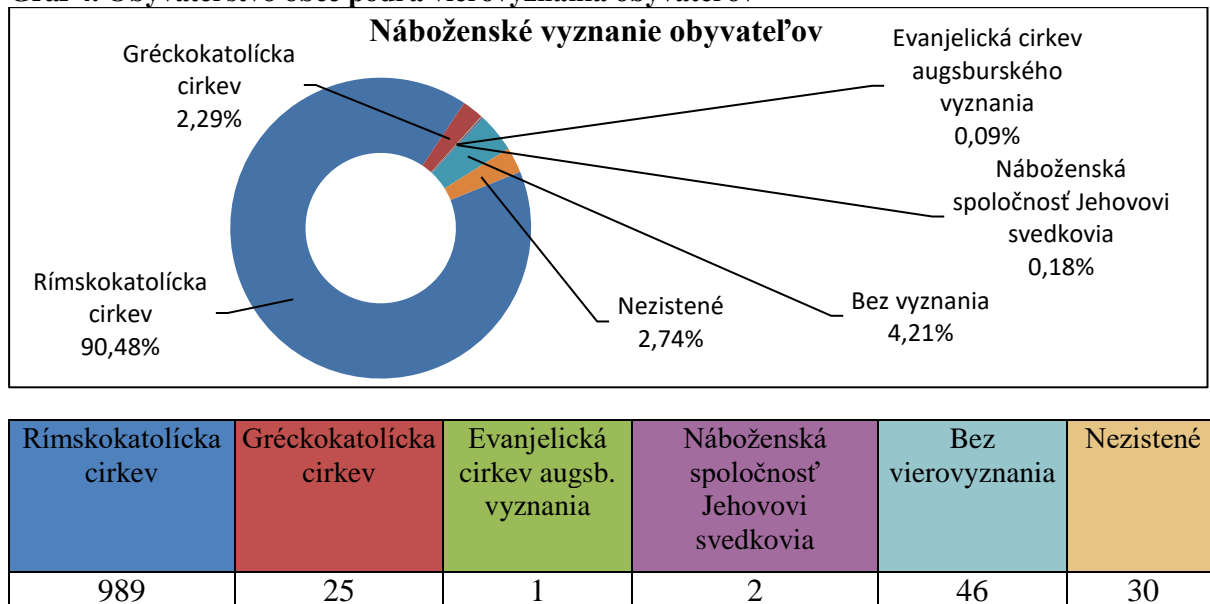
Graf 3. Národnostné zloženie obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Národnostné zloženie obce je homogénne. Majoritu tvoria podľa údajov zo SODB 2011 obyvatelia, ktorí sa hlásia k slovenskej národnosti (takmer 98%). V obci sa hlásili 2 obyvatelia k rusínskej a 1 obyvateľ k moravskej národnosti. U 22 obyvateľov sa národnosť nepodarilo zistiť.

Graf 4. Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov

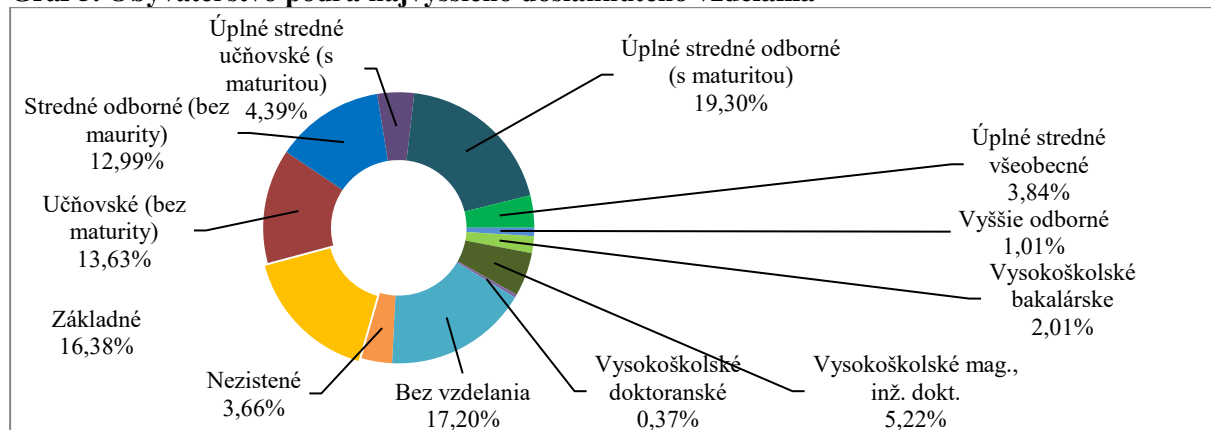

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V náboženskom vyznaní obyvateľov dominuje rímskokatolícke vierovyznanie (90,48%). Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa obyvatelia hlásili taktiež ku Gréckokatolíckej cirkvi, Evanjelickej cirkvi a k Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia.

Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tabuľka 9. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Obyvateľstvo obce podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania		muži	ženy	Spolu
Základné		67	112	179
Učňovské (bez maturity)		92	57	149
Stredné odborné (bez maturity)		85	57	142
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		31	17	48
Úplné stredné odborné (s maturitou)		99	112	211
Úplné stredné všeobecné		15	27	42
Vyššie odborné vzdelanie		2	9	11
Vysokoškolské bakalárske		7	15	22
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		24	33	57
Vysokoškolské doktorandské		3	1	4
Vysokoškolské spolu		34	49	83
Študijný odbor	prírodné vedy	1	1	2
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	8	3	11
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	3	4	7
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	5	3	8
	zdravotníctvo	1	6	7
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	11	13	24
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	4	17	21
	vedy a náuky o kultúre a umení	0	1	1
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0	1
	nezistené	0	1	1
Bez školského vzdelania		104	84	188
Nezistené		17	23	40
Spolu		546	547	1 093

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

3.1.2 Bývanie

Zo sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré prebehlo v roku 2011 vyplýva, že zástavba obce je homogénna, prevláda zástavba rodinných domov s jednou bytovou jednotkou. Ku sčítaniu obyvateľov v roku 2011 bolo takýchto rodinných domov 250 z celkového počtu bytov 254. V obci sa taktiež nachádzajú byty v budovách s dvoma bytmi. Na území obce sa nenachádzajú byty v bytových domoch.

Tabuľka 10. Byty podľa typu budov

SODB 2011	Byty v budovách s jedným bytom	Byty v budovách s dvoma bytmi	Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi
Spolu	250	4	0
Obývané	241	4	0
Neobývané	7	0	0
Nezistené	2	0	0

Zdroj: SODB 2011

Byty v obci sú prevažne obývané vlastníkom .

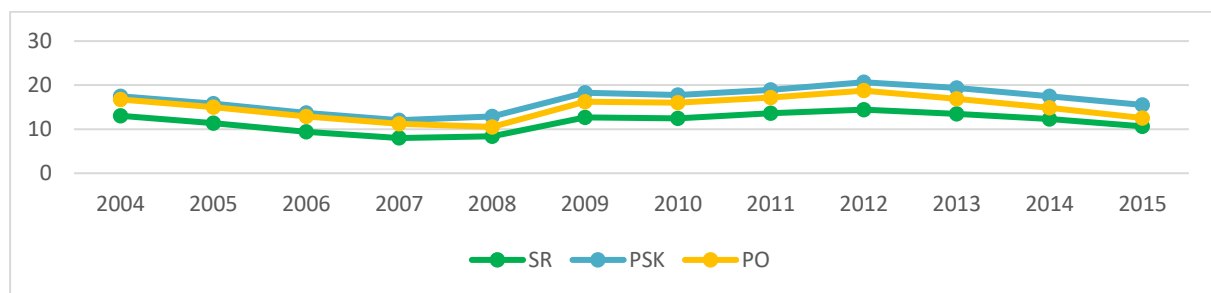
3.1.3 Trh práce a nezamestnanosť

Okres Prešov patrí z dlhodobého hľadiska ku okresom Prešovského kraja, ktoré majú nižšiu mieru evidovanej nezamestnanosti v porovnaní s inými okresmi PSK. V roku 2015 bola miera evidovanej nezamestnanosti 12,54%, čo je tretia najnižšia v PSK. Pred okresom Prešov sa umiestnili len okresy Poprad 10,07% a okres Stará Ľubovňa s evidovanou mierou nezamestnanosti na úrovni 11,43%.

Tabuľka 11. Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)

Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti (SR, PSK, Okres Prešov)												
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SR	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29	10,63
PSK	17,50	15,77	13,68	12,05	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66	19,35	17,45	15,50
PO	16,73	15,00	12,93	11,22	10,52	16,26	16,60	17,16	18,75	16,88	14,84	12,54

Zdroj: ŠÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v okrese bola zaznamenaná v rámci sledovaného obdobia v roku 2012, keď bola na úrovni 18,75%.

Ku koncu roka 2015 bola nezamestnanosť na úrovni 12,54%, čo je o necelé 2% viac ako je priemer SR (10,63%) a o necelé 2% menej než je priemer v rámci PSK (15,50%).

Tabuľka 12. Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Prešov

Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese - roku 2015					
Vek uchádzačov	15-24	25-34	35-49	50 a viac	Spolu
Počet	1976	3037	4056	3055	12124
%	16,30	25,05	33,45	24,20	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

V okrese bolo ku koncu roka 2015 evidovaných celkovo 12124 uchádzačov o zamestnanie. Najpočetnejšou skupinou uchádzačov o zamestnanie boli uchádzači vo veku od 35 do 49 rokov, celkovo 4056 uchádzačov (33,45%).

Tabuľka 13. Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese Prešov

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese - rok 2015				
	So zdravotným postihnutím	Absolventi	Mladiství	Dlhodobo nezamestnaní
Počet	438	707	65	7001

Zdroj: ŠÚ SR

Najproblematickejšie uplatnenie na trhu práce majú dlhodobo nezamestnaní uchádzači o zamestnanie. Za dlhodobo nezamestnaného človeka sa považuje osoba, ktorá je registrovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. V okrese tvorilo ku koncu roka 2015 túto skupinu celkovo 7001 uchádzačov, teda viac než 57 % z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 14. Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci

Evidovaní uchádzači o zamestnanie	Obec Demjata											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	63	41	39	32	34	65	72	60	77	66	66	53
Muži	31	15	17	12	15	40	36	35	45	37	45	31
Ženy	32	26	22	20	19	25	36	25	32	29	21	22

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 15. Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity													
Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16 rokov	Iná	Nezistená	Z toho ekonomicky aktívni
412	12	4	26	60	63	29	8	240	0	207	5	27	488

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tabuľka 16. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia ekonomickej činnosti rok 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu	Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	14	9	23	Letecká doprava	1	0	1
Lesníctvo a ťažba dreva	0	1	1	Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	0	2
Iná ťažba a dobývanie	4	0	4	Poštové služby a služby kuriérov	0	1	1
Výroba potravín	13	8	21	Ubytovanie	1	1	2
Výroba nápojov	1	1	2	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	8	9	17
Výroba textilu	1	1	2	Telekomunikácie	1	0	1
Výroba odevov	3	23	26	Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	3	4
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0	1	Informačné služby	0	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	2	1	3	Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	4	5
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	2	0	2	Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	1	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	Činnosti v oblasti nehnuteľností	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	4	1	5	Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	5	8	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	1	4
Výroba a spracovanie kovov	3	1	4	Reklama a prieskum trhu	1	0	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	14	2	16	Prenájom a lízing	1	1	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	2	3	Sprostredkovanie práce	1	2	3
Výroba elektrických zariadení	2	0	2	Bezpečnostné a pátracie služby	1	1	2
Výroba strojov a zariadení i. n.	9	2	11	Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	3	6
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	6	0	6	Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	1	2
Výroba nábytku	2	0	2	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	26	18	44
Iná výroba	0	2	2	Vzdelávanie	3	16	19
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	1	5	Zdravotníctvo	8	19	27
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0	1	1	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	5	7
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	0	1	1	Sociálna práca bez ubytovania	1	2	3
Výstavba budov	8	2	10	Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0	1

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata
na obdobie 2015 - 2023**

Inžinierske stavby	1	0	1	Činnosti herní a stávkových kancelárií	1	1	2
Špecializované stavebné práce	27	1	28	Športové, zábavné a rekreačné činnosti	0	1	1
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	1	2	Činnosti členských organizácií	1	2	3
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	13	4	17	Ostatné osobné služby	0	3	3
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	17	33	50	Nezistené	17	18	35
Pozemná doprava a doprava potrubím	21	3	24	Spolu	265	223	488

Zdroj: SODB 2011

3.1.4 Občianska a technická vybavenosť

3.1.4.1 Občianska vybavenosť

3.1.4.1.1 Vzdelávanie

Materská škola

V obci sa nachádza materská škola. Zriaďovateľom je obecny úrad Demjata. Materská škola zabezpečuje predprimárnu výchovu pre deti vo veku od 3 do 6 rokov celodennou starostlivosťou, pričom k 15.9.2015 školu navštevovalo 42 detí.

Základná škola

Primárne vzdelávanie v obci zabezpečuje neplnoorganizovaná základná škola, vzdelávanie prebieha len v ročníkoch 1- 4. K 15.9.2016 navštevovalo školu 29 žiakov.

V rámci školy slúži žiakom taktiež školský klub detí – ŠKD, do ktorého je prihlásených približne 20 žiakov školy.

Žiaci vyšších ročníkov a tí žiaci 1-4 ročníka, ktorí nenavštevujú školu v obci, dochádzajú za primárnym a sekundárnym vzdelaním do blízkeho krajského mesta.

Najbližšie stredné školy v kompetencii Prešovského samosprávneho kraja, ale aj súkromné stredné školy, sa nachádzajú v meste Prešov.

3.1.4.1.2 Šport a športové zariadenia

K základnej športovej infraštruktúre v obci patrí:

- ihrisko pre deti
- multifunkčné ihrisko,
- futbalové ihrisko,
- tenisové kurty
- telocvičňa.

Športovo aktívni ľudia sa taktiež môžu zúčastniť každoročne organizovaných športových akcií, akými sú: Športový deň rodiny, alebo futbalové a stolnotenisové turnaje.

Dlhoročnú tradíciu má v obci taktiež futbal, v ktorom obec reprezentuje FK Demjata a dobrovoľný hasičský zbor.

3.1.4.1.3 Zdravotníctvo

Obyvatelia obce dochádzajú za všeobecnou preventívnou, špecializovanou diagnosticko – liečebnou a následnou starostlivosťou u chorých s ukončeným liečebným plánom do krajského mesta Prešov, keďže v obci služby spojené so zdravotnou starostlivosťou nie sú dostupné.

Najbližšie dostupné zdravotné služby (praktický, detský a zubný lekár) sa nachádzajú v mestskej časti Prešova, na Solivare.

3.1.4.1.4 Sociálne služby

V súčasnosti sú v obci poskytované sociálne služby v Zariadení pre seniorov a v Domove sociálnych služieb. Zariadenie poskytuje svoje služby od 11. apríla 2003 a nachádza sa v bývalom rekreačnom stredisku. Celková kapacita zariadenia je 50 lôžok.

3.1.4.1.5 Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky

K základnej kultúrnej infraštruktúre v obci patrí kultúrny dom a knižnica. Samospráva každoročne organizuje aj kultúrne akcie; Deň Matiek, Úcta k starším, Deň sv. Floriána.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú nasledujúce kultúrne pamiatky:

Tabuľka 17. Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky na území obce

<i>Pamiatkový objekt</i>	<i>Zaužívaný názov</i>	<i>Doba vzniku</i>	<i>Číslo pamiatky</i>
Kaštieľ	Smseyovský kaštieľ	20. roky 18. st.	2073
Kostol	kostol sv. Jána Krstiteľa	1774	11127
Kaštieľ	Ámosov kaštieľ	2. pol. 16. st.	278
Park	park pri kaštieli	1. pol. 19. st.	278

(zdroj: Pamiatkový úrad SR)

Kaštieľ "SEMSEY" – je renesančnou stavbou z 1. polovice 17. storočia, ktorá bola neskôr prestavaná v barokovom štýle v 20. rokoch 18. storočia. Objekt pozostával z dvoch podlaží, pričom jeho dominantou je vstupný portál.

Kaštieľ "HÁMOŠ" je renesančnou stavbou z 2. polovice 16. storočia, ktorá bola neskôr (v roku 1764) prestavaná v barokovom štýle. Objekt je štvorkrídlový a má obdĺžnikový pôdorys. Koncom 19. storočia bol pri kaštieli založený park, ktorý je tiež národnou kultúrnou pamiatkou.

Kostol sv. Jána Krstiteľa – bol postavený v roku 1774 v barokovom slohu s obdĺžnikovým pôdorysom. Kostol bol upravený v rokoch 1926 a 1992 a je jednou z dominant obce.

3.1.4.2 Technická infraštruktúra

3.1.4.2.1 Cestná sieť a dopravné systémy

Cestná sieť

Intravilánom obce prechádza cesta II. triedy, ktorá je v správe organizácie SUC (Správa a údržba ciest PSK). Táto komunikácia prepája krajské mesto Prešov s okresným mestom Bardejov, a je súčasťou nadradeného dopravného systému. Miestne komunikácie spravuje a udržiava obec. V súčasnosti sú v zlom technickom stave.

Tabuľka 18. Cesty v katastrálnom území obce

Názov a trieda cesty	Cesta v správe	Dĺžka cesty v katastri obce
II / 545	<i>Správa a údržba ciest PSK</i>	0,65km
III / 3452	<i>Správa a údržba ciest PSK</i>	0,90km
Miestne komunikácie	<i>Obec</i>	4,50km

Zdroj: obecná štatistika

Cyklodoprava

V obci sú na cyklodopravu využívané cesty II. a III. triedy a miestne komunikácie. V katastri obce sa nenachádzajú turistické cyklotrasy. Územím obce prechádza koridor regionálnych cyklociest (Prešov ↔ Bardejov).

Cestná doprava

Obyvatelia obce majú dopravné spojenie v rámci okresu a kraja zabezpečované priebežnými linkami SAD Prešov, J & M SLIVTOUR, s.r.o., Daniel Čupa – BUS TRANS, eurobus, a.s. a inými prepravnými spoločnosťami.

Železničná doprava

Obcou prechádza železničná trať č. 196. Táto jednokol'ajová železničná trať slúži na osobnú, ale aj nákladnú prepravu v smere Prešov ↔ Bardejov. V obci sa nachádza železničná stanica.

3.1.4.2.2 Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Obyvatelia obce sú čiastočne zásobovaní pitnou vodou z obecného vodovodu (cca 45% domácností). Ako primárny zdroj vody obyvateľom obce však slúžia studne.

Kanalizácia

Kanalizácia nie je vybudovaná. Domácnosti, ale aj objekty občianskej vybavenosti majú však vybudované vlastné žumpy a len výnimočne domáce čistiarne odpadových vôd.

3.1.4.2.3 Energetické hospodárstvo

Zásobovanie plynom

Celá obec je plynofikovaná. V súčasnosti využíva plyn väčšina domácností ako primárne médium na vykurovanie. Doplnkovo sú využívané aj iné formy vykurovania (tuhé palivo, elektrická energia).

Zásobovanie elektrickou energiou

Zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečené NN sieťou, ktorá je v rámci celej obce tvorená prevažne vzdušnými vedeniami. Na stĺpoch NN je zároveň umiestnené verejné osvetlenie.

3.1.4.2.4 Telekomunikácie

Intravilán obce je dobre pokrytý signálom všetkých operátorov poskytujúcich služby na území SR.

Internetové pripojenie

Obyvatelia obce využívajú prevažne pripojenie prostredníctvom pevného internetu (ADSL). Doplnkovo sú využívané aj iné formy internetového pripojenia (optický internet, mobilný internet, mikrovlnný internet a iné).

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu sa nachádza v objekte obecného úradu. Rozvod je vedený kombinovane pomocou vlastných stĺpov a stĺpov NN (vzdušným vedením).

3.1.4.2.5 Odpadové hospodárstvo

Vývoz tuhého komunálneho odpadu, ale aj triedený zber komunálneho odpadu zabezpečuje v obci súkromná spoločnosť. Na území obce sa zabezpečuje triedenie a zber týchto zložiek komunálneho odpadu: a) papier, b) plasty, c) kov, d) sklo, e) textil a obuv, d) elektroodpad.

3.1.4.3 Štandardy minimálnej vybavenosti obce

Tabuľka 19. Vybavenosť obce

Výber ukazovateľov	Odporúčaná vybavenosť	Stav v obci
Školstvo		
Materská škola	•	Áno
Základná škola (neplnoorganizovaná s ročníkmi 1. – 4.)	o	Áno
Telovýchova a šport		
Ihrisko pre deti	•	Áno
Ihrisko pre mládež a dospelých	•	Áno
Ihrisko maloplošné (menej ako 2000m ² plochy)	•	Áno
Otvorená ľadová plocha	•	Nie
Cestovný ruch – verejné ubytovanie		
Penzión	o	Nie
Zdravotníctvo a sociálne služby		
Ambulancie	•	Nie
Sociálne služby -zariadenia		
Zariadenie pre seniorov	o	Áno
Zariadenie opatrovateľskej služby	o	Nie
Denný stacionár	o	Nie
Opatrovateľská služba	o	Nie
Denné centrum	•	Nie
Jedáleň	o	Nie
Práčovňa	o	Nie
Stredisko osobnej hygieny	o	Nie
Maloobchod		
Potraviny, zmiešaný tovar	•	Áno
Špecializovaný obchod (integrované zariadenia)	•	Áno
Bankové inštitúcie		
Detašované pracovisko, reprezentácia	o	Nie
Poist'ovne		
Zastupiteľstvo, obchod. kancelária	o	Nie
Kontaktné miesto	o	Nie
Kultúra		
Knižnica (obecná, regionálna, krajská)	o	Áno
Polyfunkčné kultúrne zariadenie (býv. kultúrny dom)	o	Áno
Kultúrne – osvetové zariadenia	•	Nie
Kostoly, modlitebne, synagógy, meditačné priestory	•	Áno
Cintoríny, domy smútku, urnové háje, krematóriá	•	Áno
Zeleň		
Parky a iné typy verejnej parkovej zelene	o	Áno
Zeleň v obytných územiach	o	Áno
Zeleň pri občianskej vybavenosti	•	Áno
Ostatná zeleň (cintoríny, kempy, zeleň peších zón, ...)	•	Áno
Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch	•	Nie
Prírodná zeleň (lesy)	•	Áno
Služby		
Služby pre obyvateľov (murár, elektrikár, a iné)	•	Áno

• odporúčaná vybavenosť

o alternatívne doplnenie vybavenosti

3.2 Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza

Zhodnotenie súčasného stavu územia je zabezpečené prostredníctvom využitia metódy analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Táto metóda je považovaná za jeden z dôležitých nástrojov strategického plánovania, popisujúca podmienky ovplyvňujúce rozvoj územia. Metóda hodnotí, prostredie obce z pohľadu zhodnotenia jej kľúčových interných silných stránok a eliminácie slabých stránok, nezabúdajúc na možné kľúčové externé príležitosti a ohrozenia. Uvedená SWOT analýza je východiskom pre nastavenie efektívnej stratégie obce a hodnotí možnosti rozvoja obce z pohľadu troch oblastí:

- 1) Strategické nasmerovanie v rámci Prioritnej oblasti Hospodárstvo zhodnocuje potenciál ovplyvňujúci vytváranie pracovných príležitostí a tvorbu pracovných miest.
- 2) Strategické nasmerovanie v rámci Prioritnej oblasti Sociálnej sa snaží zabezpečiť podmienky pre vznik a ponuku moderných a inovatívnych služieb a podmienky podporujúce vytváranie pracovných príležitostí a tvorbu pracovných miest súvisiacich s ponukou služieb.
- 3) Strategické nasmerovanie v rámci Prioritnej oblasti Životné prostredie zhodnocuje potenciál ovplyvňujúci vytváranie pracovných príležitostí a tvorbu pracovných miest v súvislosti s ochranou a zvyšovaním kvality ekosystémových služieb.

Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostupný prírodný a kultúrny potenciál pre oblasť vidieckeho cestovného ruchu - dostatočný prírodný a kultúrny potenciál pre vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode - manažment obce s dostatočnými skúsenosťami - obyvatelia otvorení novým myšlienkam 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne zhodnotený dostupný prírodný a kultúrny potenciál pre oblasť vidieckeho cestovného ruchu, vrátane agroturizmu - nedostatočne zhodnotený dostupný prírodný a kultúrny potenciál pre oddych a relax - nedostatok kvalitnej voľnočasovej infraštruktúry - nedostatok služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - zlý technický stav námestia v strede obce - nedostatok pracovných príležitostí - nízka diverzifikácia v ekonomických činnostiach - nízka inovácia a modernizácia služieb - zlý technický stav chodníkov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - blízkosť krajského mesta - blízkosť potenciálnych zamestnávateľov - dostatočný potenciál pre oblasť cezhraničnej spolupráce - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - lepšia finančná motivácia mladých v zahraničí - neochota podnikateľských subjektov investovať na území obce - znižovanie počtu SZČO a PO - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

Prioritná oblasť SOCIÁLNA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostupný prírodný, kultúrny a historický potenciál - zachovaný vidiecky ráz územia - potenciál pre realizáciu športových voľnočasových aktivít 	<ul style="list-style-type: none"> - vývoj vekovej štruktúry obyvateľov (vyšší počet obyvateľov v poproduktívnom veku (14,22%), ako v predproduktívnom veku (13,56%)) - nedostatočne motivovaní mladí, aby zostali - zlý technický stav, resp. absencia technickej a sociálnej infraštruktúry - nedostatočný marketing a propagácia - nedostatok pracovných príležitostí - nízka inovácia a modernizácia služieb

	<ul style="list-style-type: none"> - interiérové vybavenie budov vo vlastníctve obce užívaných verejnosťou v zlom stave - absencia detského ihriska pri materskej škole - nedokončená výstavba obecného vodovodu - nedobudovaná kanalizácia v obci - nedostatok bezpečnostných prvkov -
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu z národnej úrovne - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná motivácia mladých vrátiť sa - nedostatočný záujem zo strany návštevníkov - nedostatočný záujem o poskytovanie služieb zo strany podnikateľov - nedostatok štátnych dotácií na skvalitnenie infraštruktúry vidieckeho cestovného ruchu - nedostatok financií v oblasti služieb - nedostatočne ohodnotená práca v službách - znižovanie počtu SZČO a PO - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

Prioritná oblasť ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá kvalita životného prostredia - kvalitné ekosystémové služby - moderný prístup k zvyšovaniu kvality životného prostredia - relatívne zachovalé životné prostredie regiónu - potenciál pre budovanie zelenej infraštruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne využitý prírodný potenciál - zlý stavebno – technický stav objektov vo vlastníctve obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmena legislatívy v prístupe k využitiu krajiny a chránených území 	<ul style="list-style-type: none"> - neochota zavádzať inovácie - nesystematický prístup k manažmentu krajiny

<ul style="list-style-type: none"> - moderná legislatíva v oblasti ekosystémovej politiky - budovanie povedomia o triedení odpadu a správnom nakladaní s odpadmi - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná podpora dodržiavania legislatívy o odpadoch - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov
--	--

3.3 Analýza vonkajšieho prostredia

Medzi faktory ovplyvňujúce rozvoj územia patrí bohatstvo a dostupnosť najmä vnútorných, ale samozrejme, aj vonkajších zdrojov. Prírodný a kultúrny potenciál, stav ekosystémov, stupeň rozvoja hospodárstva a priemyslu, kvalita služieb, a s tým súvisiaci stupeň ekonomickej aktivity v blízkom okolí, sú dôležitým predpokladom pre rast konkurencieschopnosti a kvalitu života obyvateľov.

3.3.1 Vonkajšie faktory rozvoja územia, vplyv vonkajšieho prostredia na rozvoj územia, STEEP analýza

K vonkajším faktorom sa radia:

S - spoločenské (sociálne) faktory

T - technické (technicko-technologické) faktory

E - ekonomické faktory, (E- ekologické faktory)

P - politicko-právne faktory

STEPP analýza vonkajších faktorov	
Sociálne faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prírastok, úbytok obyvateľov • migrácia obyvateľov • vzdelanie • sociálne postavenie obyvateľov • historický a kultúrny vývoj spoločnosti • náboženské vyznanie
Technologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • zavádzanie IKT • zavádzanie inovatívnych technológií do výroby, postupov a procesov • investície v budúcnosti
Ekonomické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prepojenie s politickými faktormi • stav jednotlivých sektorov národného hospodárstva

	<ul style="list-style-type: none"> • vývoj meny, kurzu, inflácie • kúpyschopnosť obyvateľstva
Ekologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • ekosystémový prístup • ekosystémové služby
Politické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • stupeň liberalizácie a demokracie • legislatívne zmeny ovplyvňujúce podnikateľskú sféru • prenos kompetencií zo štátnej úrovne na nižšie úrovne

Vyššie spomínané faktory ovplyvňujú schopnosť vytvárať pracovné príležitosti a tvorbu pracovných miest, a tým nepriamo ovplyvňujú výšku migračného salda, ktorá bola ku koncu roka 2015 v okrese Prešov +103 (rozdiel medzi vyst'ahovanými a prist'ahovanými), ako aj výšku celkového prírastku, úbytku, ktorá bola v okrese **Prešov** + 758 (narodení, zomrelí, vyst'ahovaní, prist'ahovaní). (ŠÚ, údaj ku 31.12.2015)

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia má na ekonomický rozvoj okresu podstatný vplyv jeho geografická poloha. **Okres Prešov** leží v centrálnej časti nielen Prešovského kraja, ale aj v centrálnej časti Východného Slovenska. Rozlohou 933,68 km² sa radí ku veľkým okresom kraja, a zároveň k väčším okresom Slovenskej republiky. Na západe, severe a východe hraničí s piatimi okresmi Prešovského kraja. Na východe s okresom Vranov nad Topľou, na severovýchode s okresom Svidník, na severe s okresmi Sabinov a Bardejov, na západe s okresom Levoča, na juhu a juhovýchode s tromi okresmi Košického kraja - Košice-okolie, Gelnica a Spišská Nová Ves.

Z hľadiska geomorfologického členenia juhovýchodnú a východnú časť okresu pokrývajú Slanské vrchy, do jeho severovýchodnej časti zasahuje pohorie Čergov a Beskydské predhorie, do severozápadnej časti pohorie Bachureň, do západnej časti pohorie Branisko a do juhozápadnej a južnej časti plošne zahŕňa pohorie Čierna hora. V centrálnej časti okresu sa nachádza Šarišská vrchovina, Košická kotlina a Spišsko – Šarišské medzihorie. Najvyšší bod okresu leží v pohorí Branisko vo výške 1 171,1 m n. m., najnižší bod okresu je v katastrálnom území obce Seniakovce v alúviu rieky Torysa v nadmorskej výške 198 m n. m.

Územie okresu Prešov je v rámci špecifickej klasifikácie Štatistického úradu Slovenskej republiky určenej na potreby regionálnej štatistiky vymedzené štatistickou územnou jednotkou okres. Z hľadiska územno-správneho usporiadania Slovenskej republiky tvorí okres 91 samosprávnych území obcí, pričom dve majú štatút mesta. Je to krajské mesto Prešov a mesto Veľký Šariš.

Veľký význam pre hospodársky rozvoj obce má (z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia) krajské mesto Prešov, v ktorom ku 31.12.2015 malo trvalý pobyt 90 187 obyvateľov, sídli v ňom 17 826 podnikateľských subjektov, čo tvorí 22,35% v rámci PK, 5 495 podnikov, čo tvorí 30,79% v rámci kraja a 10 545 fyzických osôb, čo tvorí 19,87% fyzických osôb.

(ŠÚ, ku 1.1.2015)

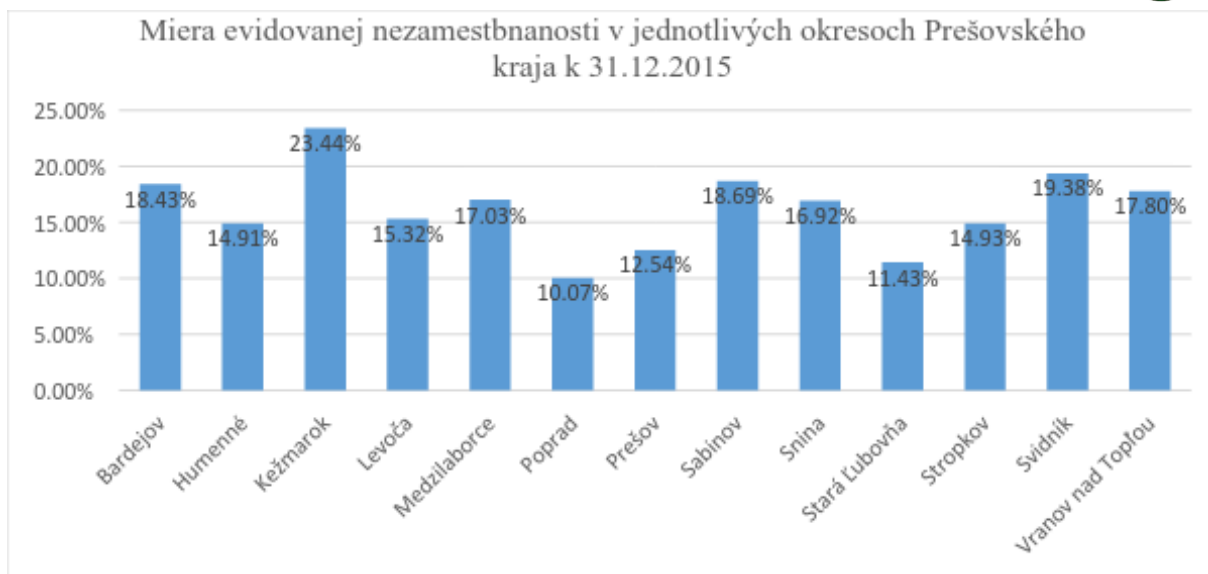
S počtom obyvateľov 172 536 sa okres Prešov, pre ktorý je charakteristické rovnomerné osídlenie, radí k veľkým okresom. Po okrese Nitra je druhý najväčší okres na Slovensku. Hustota obyvateľstva dosahuje 185 obyv./km², čo je podstatne vyššia hustota obyvateľstva ako je celoslovenský priemer, teda 110,61 obyv./km². (ŠÚ, ku 1.1.2016)

Z celkového počtu obcí v rámci okresu Prešov patrí 38,5 % do veľkostnej skupiny 0 – 499 obyvateľov. Územie okresu je osídlené rovnomerne.

Z celkového počtu obyvateľov žije v okrese v predproduktívnom veku (do 14 rokov) 17,45 % obyvateľov, teda 30 111 obyvateľov. Obyvateľstvo v produktívnom veku (od 15 – 64) tvorí v okrese podiel 69,47 %, teda 119 858 obyvateľov (percentuálny podiel je blízky priemeru SR – 70,22%). V poproduktívnom veku (65+) je podiel 13,08 %, teda 22 567 obyvateľov. Celoslovenský priemer priemerného veku obyvateľov – 40,13 rokov je blízky priemernému veku obyvateľov v okrese Prešov - 38,45 rokov. V Prešovskom samosprávnom kraji dosahuje okres Prešov siedmy najnižší priemerný vek obyvateľov. **Index starnutia** v okrese Prešov predstavuje hodnotu 74,95%, čím sa zaradzuje ako ôsmy najnižší v rámci kraja, pričom hodnota celoslovenského priemeru je 94,22 %. (ŠÚ, ku 1.1.2016)

Nedostatok pracovných príležitostí v okrese sa odráža v odlive mladej pracovnej sily. Odchod mladých za prácou do iných regiónov, aj mimo územia Slovenskej republiky, ovplyvňuje aj nižšia nominálna priemerná mzda zamestnancov oproti mzde zamestnancov najmä na západnom Slovensku, ktorá k 31.12.2014 dosiahla v okrese hodnotu 847,- €, čo je o 110,- € menej ako je priemer v SR.

Graf č. 1: Porovnanie miery evidovanej nezamestnanosti v okresoch Prešovského kraja

Zdroj: Ústredie ÚPSVaR, Bratislava

Ku 31.12.2014 bolo z celkového počtu obyvateľov ekonomicky aktívnych 48,6% obyvateľov. Evidovaní uchádzači o zamestnanie tvorili 15,74% a disponibilní uchádzači o zamestnanie tvorili 14,84% z ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Počet dlhodobo evidovaných UoZ tvoril z celkového počtu UoZ 62,94%. Okres Prešov sa percentuálne počtom UoZ radí ako druhý najnižší v rámci Prešovského kraja po okrese Poprad.

Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie v okresoch Prešovského kraja ku koncu roka 2015 ukazuje, že najvyššiu skupinu tvoria pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci.

V okrese Prešov dosiahol priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa SK NACE Rev.2 počet 45 585 osôb. Najväčšie zastúpenie zamestnanosti podľa odvetví ekonomickej činnosti v regióne je v oblasti priemyslu spolu (20,7 %), v oblasti služieb - vo veľkoobchode a maloobchode (13,20%), vzdelávania (9,25 %), ale aj v oblasti zdravotníctva. Silné zastúpenie má aj verejná správa, vzhľadom na etablované inštitúcie s krajskou pôsobnosťou.

Čo sa týka počtu podnikov v okresoch PK podľa vykonávanej činnosti (SK NACE) prevládali ku 1.1.2015 v okrese podniky zamerané na priemysel, stavebníctvo, obchod a poľnohospodárstvo. Z celkového počtu 5 495 podnikov až 9,9 % pôsobí v oblasti priemyselnej výroby, 10,4 % v oblasti stavebníctva, 30,7 % vo veľkoobchode, maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov a 3,6 % v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove. Z celkového počtu 9 674 živnostníkov v okrese Prešov, pôsobí v oblasti priemyselnej výroby

18,1 %, v oblasti stavebníctva 21,9 %, vo veľkoobchode, maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov 25,2 % a v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove 3,3 %. (ŠÚ, 2016)

Na území okresu sa nachádzajú taktiež rudné suroviny, a to polymetalické, antimónové a ortuťové rudy na lokalitách pri Zlatej Bani a Červenici, nerudné suroviny, a to soľanka, ide o nálezisko Solivar, opál v lokalite Dubník (zastavená ťažba), stavebný kameň v lokalitách Maglovec, Fintice, Sedlice, Záhradné, piesky – známe sú Nemcovce a štrky vo Veľkom Šariši.

Najväčším zamestnávateľom v okrese Prešov v oblasti priemyslu je spoločnosť Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o. Je to jeden z prvých väčších investorov, ktorý tu v roku 2007 otvoril prevádzku. Táto americká spoločnosť je jedným z najväčších dodávateľov automobilových interiérov na svete. Zaoberá sa výrobou kompletných sedacích systémov, elektronických produktov a v súčasnosti má viac ako tisíc zamestnancov.

V rámci okresu Prešov je lokalizovaný jeden priemyselný park, a to Priemyselný park Záborské s rozlohou od 30,8 hektárov s voľným miestom 17 hektárov.

S ohľadom na dochádzanie za prácou medzi najväčších zamestnávateľov v okrese patria:

Názov spoločnosti	Hlavná činnosť
Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o., Prešov	Distribúcia a výroba automobilových interiérov - kompletne sedacie systémy, elektronické produkty a elektrické rozvážacie systémy
MILK-AGRO, spol. s r.o., Prešov	Produkcia širokého spektra mliečnych výrobkov vyrábaných pod značkou SABI
KOMFOS Prešov, s.r.o.	Veľkoobchodný a maloobchodný predaj potravín - mäsové, mliečne výrobky, cukrovinky, nápoje, polotovary, koreniny
Pivovary Topvar, a.s, Veľký Šariš	Súčasť pivovarníckej spoločnosti SABMiller plc
CEMM THOME SK, spol. s r.o., Prešov	Výroba káblových zväzkov pre automobilový priemysel, výroba a montáž v oblasti kabeláže
MERKURY MARKET SLOVAKIA, s.r.o., Prešov	Predaj výrobkov pre zariadenie interiérov a stavebných materiálov
KARMEN - veľkoobchod potravín s.r.o., Prešov	Veľkoobchode a maloobchode s potravinami
Konfektion E - SK, s.r.o., Prešov	Predaj a výroba elektrických zariadení pre motory a vozidlá. Montáž káblových zväzkov.

Z celkovej výmery územia okresu 93 395 hektárov tvorí poľnohospodárska pôda 49 101, teda 52,57% (najvyššie hektárové zastúpenie v rámci kraja). Táto rozloha radí okres Prešov medzi 3 okresy s najvyšším zastúpením. Orná pôda sa rozkladá na 27 592 hektároch z celkovej výmery, čiže 56% (najvyššie hektárové zastúpenie v rámci kraja). Percentuálne má okres Prešov druhé najväčšie zastúpenie ornej pôdy na území PK po okrese Vranov nad Topľou. V okrese je z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy evidovaných 542 hektárov ovocných sádov, čo tvorí 1,10%, čím sa okres Prešov radí po okrese Sabinov a Vranov nad Topľou v poradí na tretie miesto v rámci kraja. Nepoľnohospodárska pôda sa rozkladá na výmere 442 94 hektárov, z toho sa na 34 172 hektároch rozkladajú lesné pozemky, čo je najnižšia hodnota v rámci PK.

V Prešovskom kraji sa pestujú predovšetkým obilniny, krmoviny, olejiny a zemiaky.

Najväčšia produkcia v rámci poľnohospodárskych plodín bola v okrese ku 31.12.2014 produkcia zemiakov. Zároveň mal okres Prešov najvyššiu hektárovú úrodu v rámci jednotlivých okresov PK. Ako jeden zo štyroch okresov mal aj najvyššiu hektárovú úrodu zrnín a obilnín. (ŠÚ, ku 1.1.2015)

V rámci chovu hospodárskych zvierat patrí okres Prešov ku okresom s najnižšou intenzitou chovu, a to najmä hovädzieho dobytku a kráv.

Okres Prešov má v oblasti dopravy, medzinárodnej dopravy a dopravnej infraštruktúry významnú polohu na osi sever - juh a východ - západ. Prechádza ním dôležitý hlavný slovenský severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh a východný medzinárodný koridor z Poľskej republiky - Svidník - Prešov, ktorý pokračuje do Košíc a Maďarska. Naprieč okresom je naplánovaný aj významný cyklokoridor – EuroVelo 11, ináč nazývaný Východoeurópska cyklomagistrála.

Okres Prešov je zaťažený vysokým objemom nákladného tranzitu medzi Poľskou republikou a Maďarskom. Pre túto dopravu je súčasné dopravné prepojenie kapacitne a z hľadiska bezpečnostných parametrov nevyhovujúce. Riešením je dobudovanie rýchlostnej cesty R4, čím sa skvalitní a zefektívni dostupnosť na trase Rzeszow - Prešov - Košice - Miškolc - Budapešť. Táto trasa je tiež súčasťou súhrnnej siete TEN-T.

V ponuke **sociálnych služieb** sú v okrese poskytované viaceré typy sociálnych služieb. Zriaďovateľmi týchto služieb sú verejní a neverejní poskytovatelia, ktorí poskytujú 27 druhov sociálnych služieb.

Pre okres Prešov zabezpečujú poskytovanie **zdravotnej starostlivosti** všeobecná Fakultná nemocnica s poliklinikou J.A. Reimana v Prešove, tri nemocnice všeobecné a špecializované,

jedna špecializovaná nemocnica OÁZA so zameraním na rehabilitáciu, tri polikliniky a päť transfuziologických a hematologických oddelení. V okrese Prešov poskytuje služby 72 samostatných ambulancií praktického lekára pre dospelých, 36 samostatných ambulancií praktického lekára pre deti, 84 samostatných ambulancií praktického lekára stomatóloga, 26 samostatných ambulancií praktického lekára gynekológa a 279 samostatných ambulancií praktického lekára špecialistu. (www.po-kraj.sk).

Stredoškolské vzdelávanie je v okrese Prešov zabezpečované prostredníctvom siete gymnázií a stredných odborných škôl. V okrese Prešov je 22 stredných odborných škôl a 10 gymnázií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, ako aj ďalšie v súkromné stredné školy. V okrese Prešov je spolu 29 základných škôl s vyučovaním v prvom až štvrtom ročníku a 43 základných škôl s vyučovaním v prvom až deviatom ročníku, z toho je 36 štátnych, 6 cirkevných a 1 súkromná. Vývoj počtu žiakov s výhľadom do roku 2020 na ZŠ nie je pozitívny. V okrese je 25 špeciálnych základných škôl, z toho 16 štátnych, 3 cirkevné a 6 súkromných. Špeciálne základné školy zabezpečujú výchovno-vzdelávací proces pre žiakov s mentálnym postihom, telesným postihom alebo s ich kombináciou. Materských škôl sa v okrese Prešov nachádza 97, z toho je 88 štátnych, 4 cirkevné a 9 súkromných.

V rámci programu prevencie a manažmentu zosuvných rizík na roky 2014 až 2020, schváleného vládou Slovenskej republiky 18. decembra 2013 vykazuje PK porušenosť svahovými deformáciami až 9,09 % územia z kraja, teda 81 702,1 hektárov, čo je najvyššia porušenosť svahovými deformáciami v SR. Z toho v okrese Prešov je porušenosť svahovými deformáciami na úrovni 8,75% oproti napríklad okresu Snina, kde dosahuje až 15,37%.

Na území okresu sa vyskytujú viaceré pramene minerálnych vôd s rôznym stupňom mineralizácie a chemického zloženia, ktoré sú významné svojím potenciálom pre oblasť cestovného ruchu, známa je napríklad minerálna voda Salvator. Aj z tohto hľadiska má okres Prešov významný potenciál v oblasti cestovného ruchu.

Okresu Prešov však nechýba ani kultúrny, historický a prírodný potenciál. Na jeho území nachádza viacero významných kultúrno-historických pamiatok. Do roku 1848 bolo územie súčasťou historickej Šarišskej stolice a neskôr do roku 1922 súčasťou Šarišskej župy.

Kultúrno-historické pamiatky tvoria významný potenciál pre všetky obce rozkladajúce sa na území okresu. Tie spolu s prírodnými danosťami a jedinečnosťami regiónu tvoria jeho svojrázny kolorit.

Na území okresu si zaslúžia pozornosť pamiatky, ktoré sa zachovali. Sú nimi hrady, hrádky, kaštiele a kúrie, kostoly, drevené kostolíky kláštory, archeologické lokality a hradiská,

skanzeny, meštianske domy, národné technické pamiatky a nepochybne aj rôzne prírodné jedinečnosti.

Výstavbu kamenných hradov podnietil najmä tatársky vpád v roku 1241. (Program rozvoja vidieka, 2016) Známe sú **hrady**:

Kapušíansky hrad postavený v 13. storočí na výbežku vrchu Zámčisko.

Šarišský hrad postavený na skalnatom brale na ochranu dôležitej obchodnej cesty vedúcej do Poľska. Jadro hradu pochádza z 13. storočia.

Z Hradu Lipovce zostali už len ruiny hradu z 13. storočia týčiace sa nad Lačnovskou tiesňavou. V roku 1262 bol hrad obnovený, ale v roku 1591 opäť zdevastovaný.

Šebeš hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a archeologickou lokalitou. Patrí do katastrálneho územia obce Podhradík. Je zručaninou gotického hradu, ktorý bol vybudovaný v 13. storočí a zanikol v 16. storočí, keď ho obyvatelia Prešova vypálili.

Zbojnický hrad, nazývaný aj Sol'nohrad, bol postavený nad obcou Demjata na strmom mieste zvanom Zámok na konci 13. storočia. Na danej lokalite ho predchádzali dva hrady. Nachádzajú sa tam ešte zvyšky nepatrných zručanín. Údajne bol vystavaný už v 9. storočí na obranu sol'ných prameňov v Solivare. Zanikol podľa rozhodnutia uhorského snemu v roku 1715.

Hrad Brestov bol postavený v druhej polovici 13. storočia na kopci Zámčisko neďaleko obce Brestov. V 14. storočí pravdepodobne zanikol. Objavený bol v roku 1975.

Hrad Bodoň bol postavený pravdepodobne v 13. storočí asi ako útočisko. Zvyšky hradu sa nachádzajú v lesoch nad obcou Zlatá Baňa. Prvá písomná zmienka o hrade pochádza až z roku 1435.

Hrad Solivar – terénne pozostatky lokality ležia priamo v okolí kostola na vrchu Várheď v Solivare. Hrad Sol'nohrad zdedil svoje meno pravdepodobne po hrade Solivar. Ten postavili už na konci 13. storočia a v listinách sa uvádza pod menom Castrum Sogar.

Kaštiele slúžili ako pohodlné a honosné sídla pre bohatú šľachtu. Boli stavané voľne na rovine uprostred prírody a ich súčasťou boli nádherné parky alebo záhrady. Na území okresu sa nachádzajú aj známe **kaštiele a kostoly**.

Drevené kostoly/kostolíky/cerkvy sú drevené stavby sakrálneho charakteru tvoriace osobitnú skupinu v pamiatkovom fonde SR. V okrese Prešov sa nachádza jeden z drevených gréckokatolíckych kostolíkov - Chrám svätého evanjelistu Lukáša v obci Brežany.

Z technických pamiatok je významný barokový sklad soli – Prešov – Solivar.

Vidiecky cestovný ruch v prepojení na poľnohospodársku výrobu, teda agroturizmus, sa javí ako ďalšia z atraktívnych možných foriem vidieckeho cestovného ruchu. Vhodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch majú takmer všetky obce v okrese Prešov.

V okrese je evidovaných viacero chránených areálov, napríklad Dubnické bane, Holá hora, prírodných rezervácií (Dunitova skalka, Fintické svahy, Kapušiansky hradný vrch, Mirkovská kosatcová lúka, Salvatorské lúky, Zbojnícky zámok v RNV, Demjatské kopce, Pusté pole Dubová hora a Šindliar), národných prírodných rezervácií (Gímešský jarok, Kamenná baba, Kokošovská dubina, Šarišský hradný vrch, Šimonka, Čertovské javorina, Podmorský zosuv a Hrabkovské zlepenice). Na území okresu sú evidované aj chránené stromy, napríklad Petöfiho buk a Prešovský platan. Za prírodné rarity je možné považovať tiesňavu Lačnovského potoka a jaskyňu Zlá diera. Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci je podstatný aj vplyv viacerých faktorov na úrovni Prešovského kraja.

Prešovský kraj patrí svojou rozlohou 8 973 km², ktorá zaberá 18,3 % rozlohy štátu a počtom obyvateľov 819 977, čo ku 31.12.2014 tvorilo 15,1% z celkového počtu obyvateľov SR, k najväčším krajom. Spoločnú hranicu v rámci Slovenskej republiky má kraj s tromi krajmi, na juhu s Košickým samosprávnym krajom a na západe s Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom. Na severe je územie vymedzené štátnou hranicou Slovenskej republiky s Poľskou republikou (Malopoľské a Podkarpatské vojvodstvo) v dĺžke asi 360 km. Na východe je územie vymedzené štátnou hranicou s Ukrajinou (Zakarpatská oblasť) v dĺžke asi 38 km.

Územie kraja je z hľadiska územného usporiadania Slovenskej republiky vymedzené samosprávnym územným celkom Prešovského samosprávneho kraja a zahŕňa 23 samosprávnych území miest a 642 samosprávnych území obcí, ktoré sú vytvorené zo 724 katastrálnych území. V kraji sa teda nachádza 665 obcí, najviac v rámci SR a je rozčlenený do 13 okresov (Prešov, Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou. Rozlohou najväčšími sú okresy Poprad, Bardejov a Prešov, naopak plošne najmenšími sú okresy Levoča, Stropkov a Medzilaborce). Z celkového počtu obyvateľov žije 47,9 % v mestách (krajské mesto Prešov obýva viac ako 90 tisíc obyvateľov). (Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj).

Spomedzi všetkých krajov je v Prešovskom kraji dlhodobo najvyšší prirodzený prírastok. Na druhej strane sa z Prešovského kraja vystaľovalo najviac obyvateľov. Saldo sťahovania ku 31.12.2014 dosiahlo hodnotu – 1,57 na 1 000 obyvateľov. K medziročnému nárastu počtu obyvateľov vo veku 65 a viac rokov došlo v roku 2014 vo všetkých okresoch Prešovského kraja. Veková štruktúra populácie Prešovského kraja ku 31.12.2014 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi naznačuje demografické starnutie obyvateľstva.

Situácia mladých ľudí na trhu práce v Prešovskom kraji nie je lichotivá, keďže takmer polovica z počtu ekonomicky aktívnych ľudí do 25 rokov veku je evidovaná na úradoch práce (44,5 %).

Táto situácia núti nezamestnaných mladých ľudí vycestovať za prácou do krajín Európskej únie. Rizikovou skupinou z hľadiska uplatnenia na trhu práce sa stávajú aj nezamestnaní nad 45 rokov veku, u ktorých nízka jazyková vybavenosť a zdravotné problémy sťažujú hľadanie práce doma aj v zahraničí. Za posledné roky pracovalo v zahraničí v priemere 40 tisíc ľudí z Prešovského kraja, čo je najviac zo všetkých krajov Slovenska. Priemysel v kraji je rôznorodý (Štatistický úrad SR, 2016).

Aj keď Prešovský kraj je na základe ekonomických ukazovateľov za posledné roky jedným z najzaostalejších regiónov Slovenska, nenasvedčuje tomu územie bohaté na prírodné, kultúrne a historické zdroje. Prírodné prostredie je relatívne málo narušené najmä v oblastiach s nízkou ekonomickou aktivitou.

Na území kraja sa nachádza 76 území európskeho významu. Územie kraja je kvôli vyhovujúcej geologickej stavbe veľmi bohaté na výskyt minerálnych a termálnych vôd. Zastúpené sú všetky známe typy minerálnych vôd (prírodné minerálne vody, prírodné liečivé vody a prírodné minerálne vody stolové, okrem rádioaktívnych, niektoré dokonca vo veľkých koncentráciách). Sú považované za vzácny prírodný zdroj a bezpochyby sú ďalším predpokladom rozvoja územia. Na území kraja sa nachádzajú aj jedny z najstarších kúpeľov na Slovensku - Bardejovské kúpele.

Do registra **environmentálnych záťaží** je podľa Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží na roky 2010 až 2015 zaradených až 374 z Prešovského kraja, čo predstavuje 20,6 % zo všetkých záťaží na území Slovenskej republiky.

3.4 Identifikácia potrieb, východísk a možných riešení

Vo väzbe na výstupy analytickej časti, vrátane SWOT analýzy, s dôrazom na existujúci potenciál využiteľný na podnietenie rozvojových stimulov obce a možnosti jeho zhodnotenia sú v tejto časti identifikované potreby, východiská a možné riešenia týkajúce sa územia obce a do určitej miery aj širšieho okolitého regiónu spadajúceho do okresu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa prioritne, a teda aj prierezovo, v rámci opatrení a jednotlivých aktivít zameriava na podporu tvorby pracovných miest prostredníctvom mobilizácie zhodnocovania najmä vnútorného potenciálu. Tento proces predpokladá rast a rozvoj miestnych ekonomík, čo prispeje k zvyšovaniu zamestnanosti a zvyšovaniu dopytu po prostredí umožňujúcom zvýšenie zamestnateľnosti a zabezpečujúce rast kvality života obyvateľov na dotknutom území.

Z hľadiska prierezovej priority tvorby pracovných miest, v intenciách udržateľného využívania a zhodnocovania potenciálu územia s cieľom rozvoja územia, sú definované potreby generujúce výzvy v nasledujúcich oblastiach:

Cestovný ruch, agroturizmus, ktorého vznik a udržateľnosť je podmienená existenciou ponuky vhodných prírodných a kultúrnych podmienok, kvalitnej technickej, environmentálnej, voľnočasovej infraštruktúry a infraštruktúry súvisiacej s komplexnými službami a určitým stupňom ekonomického, technického a sociálneho rozvoja.

Jeho podstatou je ponuka rôznych voľnočasových aktivít, najmä v horských a podhorských oblastiach, s možnosťou ubytovania sa v rodinách, vidieckych domoch alebo v účelových komerčných ubytovacích zariadeniach. Mestský a vidiecky cestovný ruch a agroturizmus zhodnocujú prostredníctvom svojich produktov s vysokou pridanou hodnotou ekonomický potenciál mestskej a vidieckej krajiny, a to najmä vďaka jej prírodným, historickým a kultúrnym zdrojom, miestnym tradíciám, vďaka zdravému životnému prostrediu a miestnym produktom a službám, ktoré sú súčasťou identity regiónu.

Pôdohospodárstvo, ktoré je z pohľadu štátnej politiky vnímané ako komplexný celok so spoločnou stratégiou pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesné hospodárstvo a nadväzujúci drevospracujúci priemysel. Zatiaľ je jedným z mála odvetví, ktoré vytvára vo vidieckych oblastiach nové pracovné miesta, ba dokonca vytvára potenciál v oblasti zamestnanosti pre starších a menej kvalifikovaných zamestnancov. Malí a strední poľnohospodárski podnikatelia na Slovensku nedokážu konkurovať zahraničným dodávateľom v oblasti cien. V súčasnosti je potrebné zamerať sa na diverzifikáciu činností najmä v oblasti prvovýroby.

Priemyselná výroba, ktorá zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti premieňajúce suroviny na výrobky alebo tovar. V nadväznosti na predchádzajúce oblasti má pri rozvoji miestnych ekonomík významné zastúpenie najmä potravinársky priemysel, ktorý priamo nadväzuje na poľnohospodársku prvovýrobu, generuje potrebu potravinárskej výroby, ponuku služieb, poskytuje pracovné miesta, má významný vplyv na rozvoj regiónov, zabezpečuje výživu obyvateľstva a z toho dôvodu má strategické postavenie. V programovom období 2014 – 2020 je jednou z priorít SR oživenie poľnohospodárstva, predovšetkým s dôrazom na živočíšnu výrobu a špecializovanú rastlinnú výrobu, potrebné sú však investície do modernizácie, inovácií a ekologizácie výroby, ako aj podpora mikro a malých podnikov.

Energetický potenciál. Narastajúca teplota vedie k zmenám v rôznych ekosystémoch, vrátane negatívnych vplyvov na život človeka. Z hľadiska zachovania zdravých ekosystémov je jedným z najvýznamnejších environmentálnych problémov v súčasnosti zmena klímy, ktorá v dôsledku negatívnych ľudských činností spôsobuje neustále zvyšovanie koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére.

Modernizácia infraštruktúry rôznych typov, ako prierezová aktivita, pretože úroveň materiálno - technického zázemia a kvalita relevantných infraštruktúr, napríklad dopravná, environmentálna, zelená alebo sociálna tvorí dostupnosť vyššie vymedzených oblastí.

4 STRATEGICKÁ ČASŤ

Zámerom strategickej časti dokumentu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata na obdobie 2015 - 2023 je predstaviť stav, ktorý si obec želá dosiahnuť, pričom predpokladom pre dosiahnutie vízie je dosiahnutie definovaných globálnych a špecifických cieľov stanovených v rámci jednotlivých prioritných oblastí.

Globálne a špecifické ciele sú definované na základe výstupov analytickej časti, vrátane analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, identifikácie potrieb, východísk a možných riešení.

Podmienkou pre dosahovanie vízie a definovaných cieľov bude prostredníctvom opatrení a konkrétnych aktivít vytvoriť prostredie priaznivé pre zvyšovanie výkonnosti rôznych typov subjektov, ktorých aktivity v riešenom území prispievajú ku zvyšovaniu výkonnosti miestnej ekonomiky.

Definovaná vízia, globálne a špecifické ciele korešpondujú s dokumentmi na regionálnej a národnej úrovni a komplementárne sú aj k legislatíve EŠIF Európskej únie.

Vízia

Demjata – dobré miesto pre prácu, ale aj oddych a relax

Prioritná oblasť:
Hospodárstvo

Prioritná oblasť:
Sociálna

Prioritná oblasť:
Životné prostredie

Globálny cieľ

Globálny cieľ

Globálny cieľ

**Do roku 2023 zvýšiť
záujem o vidiecky
turizmus – dôležitý
sektor miestnej
ekonomiky**

**Do roku 2023 zvýšiť
kvalitu života obyvateľov
a záujem návštevníkov
o dianie v obci**

**Do roku 2023 zabezpečiť
vo všetkých sektoroch
miestnej
ekonomiky vyššiu
ochranu životného
prostredia**

Špecifické ciele

Špecifické ciele

Špecifické ciele

*Výstavbou,
rekonštrukciou,
inováciami
a modernizáciou
infraštruktúry a služieb
zvýšiť výkonnosť,
produktivitu
a konkurencieschopnosť
miestnej ekonomiky,
vrátane oblasti cestovného*

*Diverzifikáciou,
inováciami
a modernizáciou činností
súvisiacich s využívaním a
zhodnocovaním
existujúceho lokálneho
potenciálu zvýšiť a udržať
kvalitu a
konkurencieschopnosť
poskytovaných služieb*

*Zachovanie kvalitných
ekosystémových služieb
zavádzaním inovácií
a moderných technológií
do činností súvisiacich
s využívaním a
zhodnocovaním
existujúceho lokálneho
potenciálu a kvalitou
života*

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

V programovej časti programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce v rámci troch riešených prioritných oblastí sú globálne a špecifické ciele premietnuté do konkrétnych opatrení. Rozpracovanie opatrení do konkrétnych aktivít je nevyhnutné na zabezpečenie realizácie PHSR. Konkrétne investičné zámery, ktoré obec plánuje realizovať v období 2015 – 2023, navrhnuté na základe identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení, sú kvôli lepšej prehľadnosti aj v programovej časti spracované prehľadne v tabuľkách.

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
Hospodárstvo	1.1.1: Zvýšiť investície do infraštruktúry podporujúcej záujem o cestovný ruch	<i>1.1.1.1: Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode</i>
		<i>1.1.1.2: Rekonštrukcia námestia v strede obce</i>

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
Sociálna	2.1.1: Výstavba, materiálne dovybavenie dokončenie stavby v rámci sociálnej infraštruktúry	<i>2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu</i>
		<i>2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku</i>
		<i>2.1.1.3: Výstavba detského ihriska pri materskej škole</i>
	2.1.2: Zvýšenie bezpečnosti rekonštrukciou a výstavbou technickej infraštruktúry	<i>2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci</i>
		<i>2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci</i>
		<i>2.1.2.3: Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti verejných priestranstiev – kamerový systém</i>

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
Životné prostredie	3.1.1: Zvyšovanie kvality environmentálnej infraštruktúry	<i>3.1.1.1: Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien</i>

V súlade s uplatnením princípu integrovaných územných investícií a integrovaného prístupu k územnému rozvoju je cieľom programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja naplniť víziu:

Demjata – dobré miesto pre prácu, ale aj oddych a relax

novým prístupom k podpore rozvoja miestnej ekonomiky a novým nasmerovaním „občianskej politiky“.

V záujme dosiahnutia globálnych cieľov v rámci jednotlivých oblastí je potrebné zabezpečiť podmienky pre efektívne a cielečné využitie finančných zdrojov obec, príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov, rôznych finančných mechanizmov a dotácií, štátneho rozpočtu a vlastných finančných zdrojov prijímateľov.

V záujme dosahovania špecifických cieľov je nutné cielene nasmerovať intervencie do územia s vysokým rozvojovým potenciálom pre daný špecifický cieľ a zabezpečiť tak výkonnosť a rast konkurencieschopnosti a rozvoja miestnej ekonomiky s pozitívnym dopadom na zvýšenie kvality života obyvateľov.

5.1 Špecifikácia a popis opatrení

Táto časť sa snaží ozrejniť výber opatrení a bližšie špecifikuje zameranie územných a tematických investícií do oblastí s potenciálom rastu a rozvoja. Samospráva má záujem v období 2015 – 2023 zabezpečiť konkurencieschopnosť a stabilitu miestnej ekonomiky integráciou dostupných zdrojov (ľudských, materiálnych, finančných), ako aj integráciou existujúcej legislatívy a ďalších dokumentov na rôznych úrovniach do strategických dokumentov obce. V zmysle platnej legislatívy predstavujú štrukturálne fondy doplnkový zdroj financovania potrieb podporujúcich miestny a regionálny rozvoj.

Všetky opatrenia a aktivity v rámci jednotlivých prioritných oblastí budú v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny zabezpečovať ochranu chránených území, rešpektovať nehnuteľné NKP zapísané v ÚZPF, rešpektovať evidované archeologické lokality a bližšie nelokalizované ojedinelé nálezy.

Prioritná oblasť: Hospodárstvo

1.GLOBÁLNY CIEĽ:

Do roku 2023 zvýšiť záujem o vidiecky turizmus – dôležitý sektor miestnej ekonomiky

1.1 ŠPECIFICKÝ CIEĽ:

Výstavbou, rekonštrukciou, inováciami a modernizáciou infraštruktúry a služieb zvýšiť výkonnosť, produktivitu a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky, vrátane oblastí cestovného ruchu

Obec Demjata má z viacerých hľadísk atraktívnu polohu. Kataster obce sa rozprestiera v oblasti Nízkyh Beskyd, na rozhraní Ondavskej vrchoviny a Beskydského predhoria. Dojem malebnosti prostredia vytvára pahorkatinový ráz územia, v ktorom sa kataster nachádza. Atraktivnosť obce spočíva aj v relatívne zachovalom zdravom životnom prostredí a blízkosti väčších aglomerácií, čo tvorí potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, so zreteľom na vidiecky cestovný ruch, ktorý sa v súčasnosti veľmi dynamicky rozvíja. Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, ktorý by dokázal ovplyvniť rozvoj miestnej ekonomiky je závislý najmä na dvoch faktoroch. Jedným je atraktivnosť lokálnej ponuky a v závislosti od toho druhým faktorom je výška dopytu po objekte cestovného ruchu. Z geografického hľadiska má obec Demjata potenciál pre vidiecky cestovný ruch dostatočný. Tvorí ho prírodný potenciál kreovaný prírodnými podmienkami a kultúrny potenciál vytvorený počas spoločenského vývoja územia človekom, tu môžeme hovoriť o pamiatkach a podujatiach. Jedinečnosť primárnej ponuky

ovplyvňuje infraštruktúru sekundárnej ponuky. Výsledkom integrovanej podpory rozvoja oboch ponúk je vznik, udržateľnosť, dostupnosť a kvalita takého produktu cestovného ruchu, ktorý by zabezpečil spokojnosť návštevníka, ktorým môže byť turista, ale aj stály obyvateľ. Nezanedbateľnou výhodou obce je taktiež poloha obce na hlavnej trase Prešov – Bardejov a tiež blízkosť krajského mesta Prešov, ktoré je vzdialené 17 kilometrov, mesta Sabinov, ktoré je vzdialené 24 kilometrov a mesta Bardejov ktoré je vzdialené 25 kilometrov. Keďže ekonomický potenciál cestovného ruchu tvorí infraštruktúra cestovného ruchu, jej kapacita, štruktúra, možnosti využitia a najmä jeho dostupnosť a kvalita, plánuje samospráva obce vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode. V rámci tejto aktivity dôjde k úprave terénu, samospráva zabezpečí vybudovanie besiedok a spevnenie brehov močariska. V súčasnom období ľudia kladú veľký dôraz na zdravý životný štýl, v rámci ktorého je okrem optimálnej výživy kladený dôraz na vyváženosť fyzickej a psychickej záťaže, teda dostatok športových, resp. pohybových aktivít, oddych a relax. Samospráva obce Demjata má záujem využiť tento potenciál a v prírodnom prostredí vybudovať relaxačno-oddychové centrum, ktoré bude spĺňať prvky environmentálnej infraštruktúry. Pohybové aktivity, ako aj samotný pobyt na čerstvom vzduchu, výrazne ovplyvňujú nielen zdravie obyvateľov, ale vďaka sociálnemu kontaktu dochádza aj k odbúraniu psychického a emočného napätia, depresívnej nálady a v neposlednom rade k správne telesnému vývoju.

K posilneniu ponuky produktov vidieckeho cestovného ruchu prispeje aj ďalšia plánovaná aktivita obce, a to rekonštrukcia námestia v strede obce. V rámci tejto aktivity plánuje obec úpravu námestia v strede obce, výsadbu drevín a kvetín.

Opatrenie 1.1.1:

Zvýšiť investície do infraštruktúry podporujúcej záujem o cestovný ruch

Aktivita 1.1.1.1: Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode

Aktivita 1.1.1.2: Rekonštrukcia námestia v strede obce

Prioritná oblasť Sociálna

GLOBALNÝ CIEĽ:

Do roku 2023 zvýšiť kvalitu života obyvateľov a záujem návštevníkov o dianie v obci

ŠPECIFICKÝ CIEĽ:

Diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu zvýšiť a udržať kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb

Pre rozvoj, rast a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky má veľký význam stav, štruktúra a dostupnosť rôznych typov infraštruktúr. Dôležitú úlohu plnia zariadenia občianskej infraštruktúry, komunálnej, obchodnej, zdravotníckej, ktorých služby v rámci komplexnosti ponuky sú nevyhnutné, či už z pohľadu obyvateľov, alebo z pohľadu návštevníkov. Z hľadiska rozvoja a rastu miestnej ekonomiky má veľký význam občianska infraštruktúra súvisiaca s kultúrou, poskytovaním sociálnych služieb, ale aj verejné priestranstvá využívané a zriadené vo verejnom záujme.

Samospráva sa diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou infraštruktúry a jednotlivých činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho geografického a ekonomického potenciálu snaží zvýšiť atraktivnosť obce a udržať a zvýšiť kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb. Materiálnym dovybavením kuchyne a interiéru, nákupom inventáru a výmenou interiérových dverí a podláh kultúrneho domu, obec plánuje prispieť k zvyšovaniu spokojnosti obyvateľov so spoločenským životom v obci. V rámci cieleného investovania do infraštruktúry podporujúcej vyššiu kvalitu života obyvateľov a poskytovania čo najkvalitnejších služieb obyvateľom sa obec snaží dokončením budovy domu smútku, dokončením fasády a jeho interiéru vytvoriť dôstojné priestory na vykonávanie cirkevných, či občianskych obradov, vyhovujúcich požiadavkám súčasnej doby.

Cieľom národnej politiky v oblasti predprimárneho vzdelávania je čo najvyššia zaškolenosť, a práve preto sa obec zabezpečujúca výchovu a vzdelávanie uskutočňované v materskej škole snaží vytvoriť atraktívne prostredie aj výstavbou detského ihriska pri materskej škole. Obec má záujem podporiť už od útleho veku výchovu detí ku zdravému životnému štýlu a podnietiť ich záujem o pohybové aktivity, napríklad aj umiestnením bezpečných herných zostáv v prírode.

Opatrenie 2.1.1:

Výstavba, materiálne dovybavenie a dokončenie stavby v rámci sociálnej infraštruktúry

Aktivita 2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu

Aktivita 2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku

Aktivita 2.1.1.3: Výstavba detského ihriska pri materskej škole

V oblasti spoločenského života plánuje samospráva zvýšiť atraktivnosť obce lepšou dopravnou dostupnosťou a bezpečnosťou v rámci obce. Komplexným prístupom ku zavádzaniu bezpečnostných prvkov obec zabezpečí preventívne opatrenia pred kriminalitou a vandalizmom. Na ochranu verejného poriadku, bezpečnosti, zdravia, života a majetku, zastupiteľstvo obce plánuje investície do rekonštrukcia obecného rozhlasu, ako aj do zvýšenia bezpečnosti verejných priestranstiev inštaláciou kamerového systému.

Ako prenesený výkon štátnej správy, ktorého snahou je zabezpečiť kvalitnú cestnú infraštruktúru, vykonáva obec Demjata aj miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií. Samospráva preto zabezpečí potrebnú výstavbu nových chodníkov a rekonštrukciu už jestvujúcich chodníkov v obci.

Vybavenie územia kvalitnou a environmentálne prijateľnou základnou technickou a občianskou infraštruktúrou je jedným z hlavných predpokladov pre etablovanie podnikateľských subjektov a ekonomických činností v obci. Zároveň je to aj jeden z predpokladov eliminácie negatívnej migrácie mladých obyvateľov. Integrovaným prístupom k aktivitám podporujúcim rozvoj a rast miestnej ekonomiky, zvýšením dostupnosti a kvalitnej technickej a občianskej infraštruktúry, vyššou dostupnosťou tradičných a inovatívnych služieb, lepšou vybavenosťou územia v katastri obce a zvýšením kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev, samospráva prispeje k tvorbe pracovných príležitostí a k zvýšeniu konkurencieschopnosti miestnej ekonomiky. Budovanie kvalitnej infraštruktúry v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd ako základnej environmentálnej služby má taktiež priamy vplyv na vytváranie vhodných podmienok pre investovanie a rozvoj podnikateľských aktivít a vytváranie pracovných miest, vrátane „zelených“ pracovných miest. V súlade s platnou legislatívou a s cieľom zvýšenia kvality života obyvateľov obec plánuje dokončenie siete obecného vodovodu a vybudovanie jednotlivých vetiev kanalizácie po obci a napojenie rodinných domov a ostatných budov v obci.

Opatrenie 2.1.2:

Zvýšenie bezpečnosti rekonštrukciou a výstavbou technickej infraštruktúry

Aktivita 2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci

Aktivita 2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci

Aktivita 2.1.2.3: Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti verejných priestranstiev – kamerový systém

Prioritná oblasť Životné prostredie

GLOBALNÝ CIEĽ:

Do roku 2023 zabezpečiť vo všetkých sektoroch miestnej ekonomiky vyššiu ochranu životného prostredia

ŠPECIFICKÝ CIEĽ:

Zachovanie kvalitných ekosystémových služieb zavádzaním inovácií a moderných technológií do činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu a kvalitou života

Zavádzaním inovácií a moderných technológií, ako aj úpravou fasády v rámci rekonštrukcie budovy obecného úradu, zabezpečením udržiavacích prác, ako aj zateplením obvodového plášťa, výmenou okien a strechy základnej školy, prispeje samospráva ku zvýšeniu kvality poskytovaných služieb, ako aj ku vyššej kvalite výchovno–vzdelávacieho procesu v rámci primárneho vzdelávania a podujatí usporadúvaných školou.

Z hľadiska zachovania kvalitných ekosystémových služieb je potrebné, aby aktivity, ktoré obec vykoná pri zvyšovaní energetickej efektívnosti budov v správe obce boli environmentálne prijateľné, v súlade so Smernicou o energetickej hospodárnosti budov (2002/91/ES vs. 2010/31/EU).

Opatrenie 3.1.1:

Zvyšovanie kvality environmentálnej infraštruktúry

Aktivita 3.1.1.1: *Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien*

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata
na obdobie 2015 - 2023**

5.2 Projektové zámery

P. č.	Investor	Typ zámery	Zameranie projektu	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (EUR)	Stav pripravenosti projektového zámeru	Realizácia projektu viazaná na
					Oblasť	Katégoria	Iné				
1	Obec Demjata	Investičný	Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode	Úprava terénu, vybudovanie besiedok, spevnenie brehov močariska	Cestovný ruch	Občianska vybavenosť		2018 - 2020	35 000,00 €	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
2	Obec Demjata	Investičný	Rekonštrukcia námestia v strede obce	Úprava námestia v strede obce, výsadby okrasných drevín a kvetín	Cestovný ruch	Občianska vybavenosť		2016 - 2017	25 000,00€	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
3	Obec Demjata	Investičný	Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu	Nákup inventáru a výmena interiérových dverí a podláh	Sociálna infraštruktúra	Kultúrne a historické pamiatky		2017 - 2018	5 000,00€	Spracovaná štúdia	získania finančných prostriedkov
4	Obec Demjata	Investičný	Dokončenie budovy Domu smútku	Dokončenie fasády a interiéru Domu smútku	Sociálna infraštruktúra	Kultúrne a historické pamiatky		2016 - 2017	30 000,00€	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
5	Obec Demjata	Investičný	Výstavba detského ihriska pri materskej škole	Úprava terénu a nákup detských preliezok	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2018 - 2020	2 500,00€	V štádiu úvah	získania finančných prostriedkov
6	Obec Demjata	Investičný	Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci	Dokončenie siete obecného vodovodu a vybudovanie jednotlivých vetiev kanalizácie po obci a napojenie rodinných domov a ostatných budov v obci	Životné prostredie	Ochrana prírody		2017 - 2022	75 000,00€	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
7	Obec Demjata	Investičný	Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci	V rámci zvýšenia bezpečnosti chodcov zabezpečiť prepojenie jednotlivých trás v obci	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016 - 2017	20 000,00€	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
8	Obec Demjata	Investičný	Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti verejných priestranstiev – kamerový systém	-	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016 - 2018	5 000,00	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov
9	Obec Demjata	Investičný	Rekonštrukcia budovy obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien	Úprava fasády Obecného úradu, zateplenie obvodového plášťa, výmena okien a strechy na ZŠ	Sociálna infraštruktúra	Kultúrne a historické pamiatky		2017 - 2020	500 000,00€	Spracovaná projektová dokumentácia	získania finančných prostriedkov

5.3 Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu					
Základné údaje					
Garant:		Obec			
Kontaktná osoba		Starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2017 - 2018			
Súčasný stav projektu		Spracovaná štúdia			
Stav pred realizáciou		Potrebná modernizácia a dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu			
Cieľ		Diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu zvýšiť a udržať kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb			
Výstup		Dostatočné vybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu			
Výsledok		Vyššia kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov			
Dopad		Vyššia kvalita života obyvateľov a návštevníkov			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2017			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2017,2018			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2018			
Realizácia projektu / kolaudácia		2018			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	5 000,00	x	x	x	
Spolu	5 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku					
Základné údaje					
Garant:	Obec				
Kontaktná osoba	Starosta / poverená osoba				
Začatie a ukončenie projektu	2016 - 2017				
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia				
Stav pred realizáciou	Nedokončená fasáda a interiér				

Cieľ	Diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu zvýšiť a udržať kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb				
Výstup	Prevádzkyschopný dom smútku				
Výsledok	Vyššia kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov				
Dopad	Vyššia kvalita života obyvateľov				
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín				
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2016				
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2017				
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2017				
Realizácia projektu / kolaudácia	2017				
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	25 000,00	x	x	x	
Spolu	25 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA

Aktivita 2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci

Základné údaje

Garant:	Obec
Kontaktná osoba	Starosta / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2017 - 2022
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia
Stav pred realizáciou	nedokončená kanalizácia a vodovod
Cieľ	<i>Diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu zvýšiť a udržať kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb</i>
Výstup	Dokončený vodovod a vybudovaná kanalizácia
Výsledok	Vyššia ochrana životného prostredia
Dopad	Vyššia kvalita života obyvateľov a návštevníkov

Realizácia projektu

Fáza /míľnik	Predpokladaný termín
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2017
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2018

Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2018 - 2020			
Realizácia projektu / kolaudácia		2020-2022			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	750 000,00	x	x	x	
Spolu	750 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA

Aktivita 2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci

Základné údaje

Garant:	Obec
Kontaktná osoba	Starosta / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2016 -2017
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia
Stav pred realizáciou	Nepostačujúca kvalita a absencia chodníkov
Cieľ	Diverzifikáciou, inováciami a modernizáciou činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu zvýšiť a udržať kvalitu a konkurencieschopnosť poskytovaných služieb
Výstup	Vyhovujúci stav siete chodníkov
Výsledok	Vyššia bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov
Dopad	Vyššia kvalita života obyvateľov a návštevníkov

Realizácia projektu

<i>Fáza /míľnik</i>	<i>Predpokladaný termín</i>
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2016, 2017
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2017
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2017
Realizácia projektu / kolaudácia	2017

Financovanie projektu

<i>Druh výdavku</i>	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza					
Verejné obstarávanie					
Realizácia	20 000,00	x	x	x	
Spolu	20 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ ŽIVOTÉ PROSTREDIE					
Aktivita 3.1.1.1: Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien					
Základné údaje					
Garant:		Obec			
Kontaktná osoba		Starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2017 - 2020			
Súčasný stav projektu		Spracovaná štúdia			
Stav pred realizáciou		Zlý technický stav OcÚ a ZŠ			
Cieľ		Zachovanie kvalitných ekosystémových služieb zavádzaním inovácií a moderných technológií do činností súvisiacich s využívaním a zhodnocovaním existujúceho lokálneho potenciálu a kvalitou života			
Výstup		Zrekonštruované objekty			
Výsledok		Vyššia kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov			
Dopad		Vyššia kvalita života obyvateľov a návštevníkov			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016, 2017			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2018			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2018 - 2020			
Realizácia projektu / kolaudácia		2018 - 2020			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	500 000,00	x	x	x	
Spolu	500 000,00	x	x	x	

5.4 Merateľné ukazovatele

Pre monitorovanie napĺňania jednotlivých cieľov a opatrení v rámci stanovených priorít boli zvolené ukazovatele výstupu. Ide o konkrétne produkty - výsledky jednotlivých aktivít definovaných v akčnom pláne. Výstupy nevedú ku kvalitatívnemu posudzovaniu. Indikátory výstupov sú merané vo fyzikálnych jednotkách ako je počet, kus, m, m².

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 1.1.1: Investície do infraštruktúry podporujúcej záujem o cestovný ruch				
Aktivita 1.1.1.1: Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode				
výstup	upravená plocha	meter ²	0	
Aktivita 1.1.1.2: Rekonštrukcia námestia v strede obce				
výstupu	rekonštruované prvky	kus	0	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA (SLUŽBY)				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 2.1.1: Výstavba, materiálne dovybavenie dokončenie stavby v rámci sociálnej infraštruktúry				
Aktivita 2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu				
výstupu	Nové prvky	kus	0	
Aktivita 2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku				
výstupu	Dokončená fasáda	meter ²	0	
Aktivita 2.1.1.3: Výstavba detského ihriska pri materskej škole				
výstupu	Upravená plocha	meter ²	0	
Opatrenie 2.1.2: Zvýšenie bezpečnosti rekonštrukciou a výstavbou technickej infraštruktúry				
Aktivita 2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci				
výsledku	Počet napojených domácností	kus	0	
Aktivita 2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci				
výstupu	Dĺžka nových chodníkov	meter ²	0	
Aktivita 2.1.2.3: Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti verejných priestranstiev – kamerový systém				
výstupu	Inštalácia bezpečnostných prvkov	kus	0	

PRIORITNÁ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
Opatrenie 3.1.1: Zvyšovanie kvality environmentálnej infraštruktúry				
Aktivita 3.1.1.1: Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien				
výstupu	Veľkosť rekonštruovanej plochy	meter ²	0	

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR OBCE, inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie

Obec bude v procese realizácie dokumentu postupovať v zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov. Partnermi v tomto procese môžu byť aj všetci dotknutí obyvatelia, zamestnávateľi, ako aj podnikateľské subjekty, ktorí prejavia záujem prispieť k rozvoju miestnej ekonomiky, a sú relevantnými hráčmi na poli regionálneho rozvoja. Svoju mieru ochoty podporiť rozvoj a zlepšiť výkonnosť miestnej ekonomiky obyvatelia obce prejavili aj v dotazníku, ktorý aj s vyhodnotením tvorí súčasť predkladaného PHSR.

Schválenie, koordinácia, implementácia a monitorovanie implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na obdobie 2015 – 2023 je v kompetencii Zastupiteľstva obce a starostu obce podľa zákona č. zákona 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.

6.2 Komunikačná stratégia a koordinácia

Počas vypracovávania strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na obdobie 2015-2023 samospráva spolupracovala pri príprave jednotlivých prioritných oblastí s internými aj externými odborníkmi, sociálno -ekonomickými partnermi.

1. Konzultácie jednotlivých krokov - činností samosprávy a dodávateľa diela v rámci prípravy a spracovania dokumentu
2. Pracovné stretnutia
3. Dotazníkový prieskum
4. Elektronická komunikácia
5. Poskytnutie informácie o príprave dokumentu na webovej stránke obce a dotknutých subjektov
6. Zaslanie pripomienok ku pripravovanému dokumentu v súlade so zákonom 24/2006 Z.z. a ich zohľadnenie v procese implementácie dokumentu
7. Poskytovanie informácií v procese implementácie strategického dokumentu v závislosti od požiadaviek a vo vzťahu k dotknutým cieľovým skupinám v súkromnom a verejnom sektore

6.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovacích a hodnotiacich aktivít bude sledovať napĺňanie definovaných cieľov prostredníctvom ukazovateľov a sledovať prínos cielene umiestnených investícií k rozvoju miestnej ekonomiky a rastu jej konkurencieschopnosti, napríklad prostredníctvom zvyšovania počtu pracovných miest, počtu diverzifikácií činností, zavádzania inovatívnych technológií a vzniku nových kreatívnych činností. Sledované monitorovacie ukazovatele sa porovnávajú v každej správe – počiatočný a konečný stav. Všetky ukazovatele sú východiskom pri priebežnom posudzovaní vplyvov stratégie na rozvoj územia. Monitorovacie ukazovatele budú sledované na základe údajov z priebežne realizovaných alebo ukončených projektov. Ich zber bude zabezpečovať osoba poverená zastupiteľstvom obce jedenkrát ročne a spracuje ich do výslednej podoby.

Cieľom merateľných ukazovateľov je sledovať ako prostredníctvom efektívnejšieho využívania endogénnych zdrojov a najmä ich zhodnotením dochádza k rozvoju miestnej ekonomiky, rastu jej konkurencieschopnosti a tým ku zvyšovaniu spokojnosti a kvality života obyvateľov v obci. Sú členené na:

- a) ukazovatele výstupov - kvantitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu
- b) ukazovatele výsledkov - kvalitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu
- c) ukazovatele dopadu – predpokladajú kvantitatívnu zmenu na širšie územie do budúcnosti

6.4 Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)

Akčný plán prioritnej oblasti: HOSPODÁRSTVO						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia projektu viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
1.1.1.1: Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode	2018-2020	X	X	X		získania finančných prostriedkov
1.1.1.2: Rekonštrukcia námestia v strede obce	2016-2017	X	X	X		získania finančných prostriedkov

Akčný plán prioritnej oblasti: SOCIÁLNEJ						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia projektu viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
Opatrenie 2.1.1: Výstavba, materiálne dovybavenie dokončenie stavby v rámci sociálnej infraštruktúry						
2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu	2017-2018	X	X	X		získania finančných prostriedkov

2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku	2016-2017	X	X	X		získania finančných prostriedkov
2.1.1.3: Výstavba detského ihriska pri materskej škole	2018-2020	X	X	X		získania finančných prostriedkov
Opatrenie 2.1.2: Zvýšenie bezpečnosti rekonštrukciou a výstavbou technickej infraštruktúry						
2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci	2017-2022	X	X	X		získania finančných prostriedkov
2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci	2016-2017	X	X	X		získania finančných prostriedkov
2.1.2.3: Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti verejných priestranstiev – kamerový systém	2016-2018	X	X	X		získania finančných prostriedkov

Akčný plán prioritnej oblasti: ENVIRONMENTÁLNEJ						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia projektu viazaná na
		EÚ	SR	Obce	Iné	
Opatrenie 3.1.1: Zvyšovanie kvality environmentálnej infraštruktúry						
Aktivita 3.1.1.1: Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien	2017-2020	X	X	X		získania finančných prostriedkov

7 FINANČNÁ ČASŤ

V zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov „základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovňovania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovuje osobitný zákon. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov, môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy“. Pri umiestňovaní investícií bude obec postupovať v súlade so zákonom. (Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov).

Zdroje financovania budú dopĺňané priebežne počas monitorovacích období.

Z dôvodu, že v súčasnosti majú mnohé obce finančné problémy s realizovaním naplánovaných aktivít, bude sa obec uchádzať o nenávratné finančné príspevky z operačných programov v programovom období 2014-2020.

Obec sa bude uchádzať aj o štátne dotácie, o zdroje z rôznych dostupných finančných mechanizmov, aj v rámci cezhraničnej nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce.

Obec bude naplánované aktivity realizovať z dostupných zdrojov obce v súlade so schváleným rozpočtom obce a akčným plánom.

7.1 Finančný plán

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO								
1.1.1: Investície do infraštruktúry podporujúcej záujem o cestovný ruch	1.1.1.1: Vybudovanie relaxačno-oddychového centra v prírode	2018-2020	35 000,00	x	x	x		
	1.1.1.2: Rekonštrukcia námestia v strede obce	2016-2017	25 000,00	x	x	x		
Spolu			60 000,00	x	x	x		

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet o obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť SOCIÁLNA								
2.1.1: Výstavba, materiálne dovybavenie dokončenie stavby v rámci sociálnej infraštruktúry	2.1.1.1: Materiálne dovybavenie kuchyne a interiéru kultúrneho domu	2017-2018	5 000,00	x	x	x		
	2.1.1.2: Dokončenie budovy Domu smútku	2016-2017	30 000,00	x	x	x		
	2.1.1.3: Výstavba detského ihriska pri materskej škole	2018-2020	2 500,00	x	x	x		
2.1.2: Zvýšenie bezpečnosti rekonštrukciou a výstavbou technickej infraštruktúry	2.1.2.1: Dokončenie výstavby obecného vodovodu a vybudovanie kanalizácie v obci	2017-2022	750 000,00	x	x	x		
	2.1.2.2: Výstavba nových chodníkov a rekonštrukcia už jestvujúcich chodníkov v obci	2016-2017	20 000,00	x	x	x		
	2.1.2.3: Rekonštrukcia obecného rozhlasu a zvýšenie bezpečnosti	2016-2018	5 000,00	x	x	x		

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata
na obdobie 2015 - 2023

	verejných priestranstiev – kamerový systém							
Spolu			812 500,00	X	X	X		

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA								
3.1.1: Zvyšovanie kvality environmentálnej infraštruktúry	Aktivita 3.1.1.1: Rekonštrukcia budovy Obecného úradu a zateplenie základnej školy, vrátane výmeny okien	2017-2020	500 000,00					
Spolu			500 000,00	x	x	x		

8 ZÁVER

Strednodobý plánovací dokument - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata predstavuje spätnú väzbu na potreby a výzvy regionálnej a miestnej úrovne.

Ciele, priority rozvoja, opatrenia a aktivity boli stanovené na základe spolupráce na odbornej báze. Odborne pripravené analýzy, na ich základe identifikované potreby, východiská a možné riešenia s cieľom vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov, sa stali podkladom pre ciele nasmerované intervencie do definovaných oblastí rozvoja.

Implementácia programu prispeje k rozvoju miestnej ekonomiky a rastu konkurencieschopnosti. Bude priebežne monitorovaná a hodnotená na základe výstupov a výsledkov realizovaných intervencií.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce implementáciou jednotlivých aktivít prispeje k plneniu strategických rámcov jednotlivých operačných programov schválených na úrovni SR, tvorených cieľmi politiky regionálneho rozvoja na národnej úrovni a nadnárodnej úrovni.

Ďalšie kopírovanie a nakladanie so strategickým dokumentom:

**„Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Demjata na obdobie 2016
- 2023“**

podlieha zákonu 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom
(autorský zákon) a v znení neskorších predpisov.

9 POUŽITÉ ZDROJE

1. Štatistický úrad SR
2. Rozpočet obce
3. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
4. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
5. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších predpisov
6. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
7. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020
8. Program rozvoja vidieka Prešovského samosprávneho kraja
9. Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
10. Regionálna integrovaná územná stratégia PSK
11. Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 - 2020
12. Operačný program Ľudské zdroje
13. Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj, Územná prognóza, zadanie, návrh 2015
14. Koncepcia územného rozvoja Slovenska, 2001
15. Stratégia Európa 2020
16. Politika súdržnosti EÚ pre obdobie 2014 - 2020
17. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, 2010
18. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
19. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
20. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
21. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
22. Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2014 ZELENÁ SPRÁVA
23. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
24. <http://www.belanadcirochou.sk/historia/>
25. Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vydanie. MŽP SR, SAŽP, 2002 (**Geomorfologické jednotky** - Mazúr, E., Lukniš M., **Pôdy** - Rudolf Šály, Bohumil Šurina, **Klimatické oblasti** Milan Lapin, Pavel Faško, Marián Melo, Pavel Šťastný, Ján Tomlain)
26. ÚZPF - Ústredný zoznam pamiatkového fondu

10 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

atď.	a tak ďalej
č.	číslo
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
ČOV	čistiareň odpadových vôd
DPH	daň z pridanej hodnoty
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ES	Európske spoločenstvá
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
EO	ekvivalent obyvateľov
EZ	environmentálna záťaž
FO	fyzická osoba
gr.k.	gréckokatolícky
ha	hektár
HDP	hrubý domáci produkt
CHVÚ	chránené vtáčie územie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
IT	informačné technológie
JRD	jednotné roľnícke družstvo
km	kilometer
ks	kus
MAS	Miestna akčná skupina
max.	maximálne
min.	minimálne
MPRV	SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MZ	mestské zastupiteľstvo
MŽP	SR Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MWt	megawatt
napr.	napríklad
NATURA 2000	sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NFP	nenávratný finančný príspevok
NN	nízke napätie
n.o.	nezisková organizácia
NPR	národná prírodná rezervácia
NSRV	Národná sieť rozvoja vidieka
o.z.	občianske združenie
OP IZ	Operačný program Ľudské zdroje
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PMO	pamiatkový objekt
p.n.l	pred naším letopočtom
PO	právnická osoba
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2020
resp.	respektíve

RIÚS Regionálna integrovaná územná stratégia
ROEP register obnovennej evidencie pozemkov
SHR samostatne hospodáriaci roľník
SK Slovensko
SK NACE rev. 2 štatistická klasifikácia ekonomických činností
SODB 2011 Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
SŠ stredná škola
SR Slovenská republika
STL strednotlaký plynovod
ŠR štátny rozpočet
TKO tuhý komunálny odpad
TTP trvalé trávne porasty
UIPŠ Ústav informácií a prognóz školstva
ÚZPF Ústredný zoznam pamiatkového fondu
VZN Všeobecne záväzné nariadenie
ŠÚ SR Štatistický úrad Slovenskej republiky
VTL vysokotlaký plynovod
VÚC vyšší územný celok
Z. z. Zbierka zákonov
ŽoNFP žiadosť o nenávratný finančný príspevok